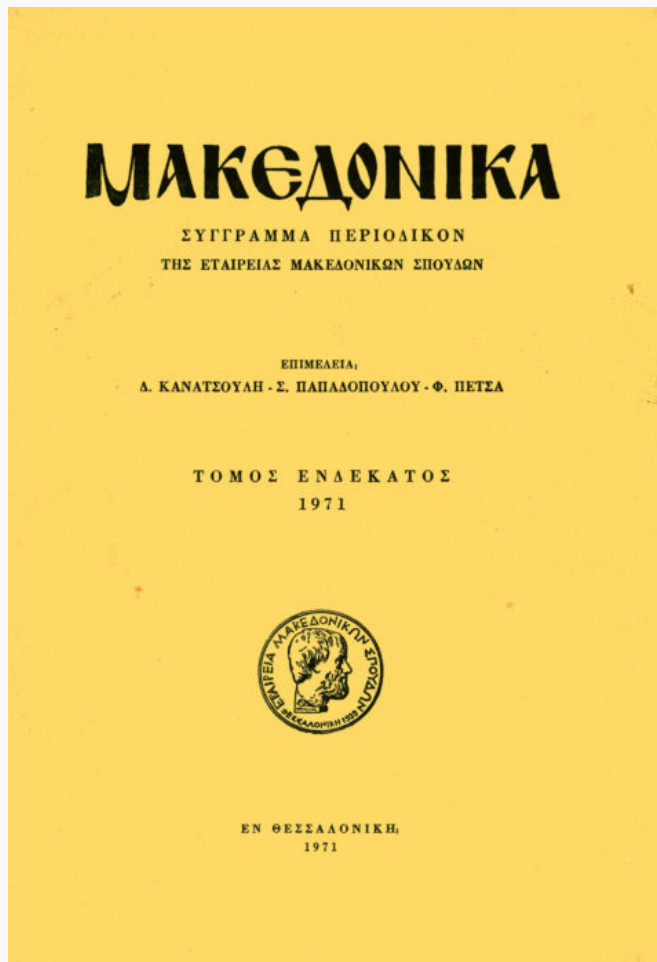

Μακεδονικά

Τόμ. 11, Αρ. 1 (1971)

Φιλεκπαιδευτικοί και φιλανθρωπικοί σύλλογοι εν Μακεδονία κατά τα τελευταία έτη της τουρκοκρατίας: Θεσσαλονίκη-Σέρραι-Γευγέλη

Αθανάσιος Α. Αγγελόπουλος

doi: [10.12681/makedonika.947](https://doi.org/10.12681/makedonika.947)

Copyright © 2014, Αθανάσιος Α. Αγγελόπουλος

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Αγγελόπουλος Α. Α. (1971). Φιλεκπαιδευτικοί και φιλανθρωπικοί σύλλογοι εν Μακεδονία κατά τα τελευταία έτη της τουρκοκρατίας: Θεσσαλονίκη-Σέρραι-Γευγέλη. *Μακεδονικά*, 11(1), 342-375.
<https://doi.org/10.12681/makedonika.947>

ΦΙΛΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΕΤΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ - ΣΕΡΡΑΙ - ΓΕΥΓΕΛΗ

Οί σύλλογοι τῶν ἑλληνικῶν κοινοτήτων ἐν Μακεδονίᾳ ἀποτελοῦν σπουδαῖον καὶ ἐν πολλοῖς ἀνεξερευνήτον εἰσέτι κεφάλαιον τῆς ἱστορίας τοῦ μακεδονικοῦ Ἑλληνισμοῦ κατὰ τὸν τελευταῖον αἰῶνα τῆς τουρκοκρατίας. Εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς πόλεις καὶ κωμοπόλεις, ἀλλὰ καὶ εἰς ἀρκετὰ χωρία, ὑπῆρχον ὀργανωμένοι σύλλογοι μὲ φιλεκπαιδευτικὸν καὶ φιλανθρωπικὸν χαρακτήρα, οἱ ὅποιοι ὅμως ἐκ παραλλήλου ἐξυπηρετοῦν σπουδαῖα ἔθνικὰ συμφέροντα τοῦ Γένους. Ἡ δραστηριότης πολλῶν ἐξ αὐτῶν ἔχει ἀρκούντως μελετηθῆ, ἐνῶ ἡ ἱστορία μερικῶν εἶναι ὀλίγον γνωστὴ καὶ περισσοτέρων παντελῶς ἄγνωστος.

Προσφάτως, κατὰ τὴν ἔρευναν εἰς τὸ ἱστορικὸν ἀρχεῖον τῆς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, ἐπεσημάνθη ἀρχειακὸν ὑλικόν, προάγον καὶ διαφωτίζον ἐπὶ πλεόν τὰς γνώσεις μας περὶ τῆς δραστηριότητος ἀγνώστων εἰσέτι ἢ πολὺ ὀλίγον γνωστῶν φιλεκπαιδευτικῶν καὶ φιλανθρωπικῶν συλλόγων εἰς τὴν Θεσσαλονικὴν καὶ τὰ περίχωρα αὐτῆς, τὰς Σέρρας καὶ τὴν Γευγελή. Ἡ δραστηριότης, ἡ ὀργάνωσις καὶ ἡ σκοπιμότης μερικῶν συλλόγων τῆς κατηγορίας, τὴν ὁποίαν ἀνεφέραμεν, θὰ ἀπασχολήσῃ τὴν παρούσαν ἐργασίαν, ἐν τέλει τῆς ὁποίας δημοσιεύονται καὶ ὠρισμένοι κανονισμοὶ συλλόγων, οἱ ὅποιοι χειρόγραφοι σφύζονται εἰς τὸ μνημονευθὲν ἀρχεῖον.

Α'

1. ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σπουδαιότερος ἐξ ὅλων ὑπῆρξεν ὁ «Φιλεκπαιδευτικὸς Σύλλογος Θεσσαλονίκης» ἰδρυθεὶς τὸ 1872. Ἄλλοι σύλλογοι: «Ὁ Σωτήρ», «Ὁ Εὐαγγελισμός» ἰδρυθεὶς τὸ 1883, ὁ «Ὁμιλος Φιλομούσων» ἰδρυθεὶς τὸ 1899 (ἐξ αὐτοῦ προήλθεν ὁ γυμναστικὸς σύλλογος «Ὁ Ἡρακλῆς» ἰδρυθεὶς τὸ 1908), ὁ «Σύνδεσμος Ἐρασιτεχνῶν» ἰδρυθεὶς τὸ 1901, ὁ «Ὁρφεὺς» ἰδρυθεὶς τὸ 1901, ὁ «Ἀπόλλων» ἰδρυθεὶς τὸ 1909, ἡ «Φιλόπτωχος Ἀδελφότης τῶν Κυρίων» ἰδρυθεῖσα τὸ 1871, ἡ «Φιλόπτωχος Ἀδελφότης Κυρίων» ἰδρυθεῖσα τὸ 1873 (ἐξ αὐτῆς προήλθεν ἡ «Ἀδελφότης τῶν Δεσποινίδων»), ἡ «Ὁμόνοια» ἰδρυθεῖσα τὸ 1896¹.

1. Περὶ τῶν ἀνωτέρω φιλεκπαιδευτικῶν καὶ φιλανθρωπικῶν συλλόγων βλ. Σ τ. Πα-

Ἐκ τῆς ἐρεῦνης τῶν σχετικῶν φακέλλων τοῦ ἱστορικοῦ ἀρχείου τῆς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης ἐπεσημάνθη ἡ ὑπαρξίς καὶ ἄλλων φιλεκπαιδευτικῶν καὶ φιλανθρωπικῶν συλλόγων εἰς τὴν πόλιν αὐτήν. Οἱ σύλλογοι οὗτοι κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν ἰδρύσεως εἶναι οἱ ἑξῆς:

«Ἀγάπη καὶ Ὁμόνοια»¹ ἰδρυθεῖσα τὸ 1884, «Σωτήριος Ὁδηγός»² ἰδρυθεῖς τὸ 1902, «Ἡ Ἑλπίς»³ ἰδρυθεῖσα τὸ 1904, «Ὁ Εὐαγγελισμός»⁴ ἰδρυθεῖς τὸ 1904, «Ἅγιος Μηνᾶς»⁵ ἰδρυθεῖς τὸ 1904, «Ἀνατολικὴ Ἐνωσις»⁶ ἰδρυθεῖσα τὸ 1908 καὶ ὁ «Πολιτικὸς Σύνδεσμος»⁷ ἰδρυθεῖς τὸ 1909.

«Σωτήριος Ὁδηγός»: Συνεστήθη κατόπιν πρωτοβουλίας τῶν: Βασιλείου Κυριακοῦ, Παναγιώτου Καραγκιωνίδου καὶ Θεοφάνους Παναγιωτοπούλου δι' αἰτήσεώς των πρὸς τὸν Μητροπολίτην Θεσσαλονίκης Ἀθανάσιον (ἀπὸ 27 Ἰανουαρίου 1902)⁸. Ἐκ τοῦ συναπτομένου τῇ αἰτήσει σχετικοῦ κανονισμοῦ (ἄρθρ. 1)⁹ συνάγεται ὅτι «σκοπὸς τῆς Ἀδελφότητος ταύτης ἔσται ἡ ἐκμάθησις τῶν Δογμάτων, Μυστηρίων καὶ ἐντολῶν τοῦ θείου Νόμου πρὸς σωτηρίαν ψυχικὴν τῶν Ἀδελφῶν καὶ ὑπεράσπισιν τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας ὑπὸ τῶν ἐτέρως φρονούντων καὶ παντὶ σθένει προσπαθούντων νὰ ἀποπλανῶσιν ἀπλουστέρους τινὰς Ἀδελφοὺς Χριστιανούς».

παδοπούλου, Ἐκπαιδευτικὴ καὶ κοινωνικὴ δραστηριότητα τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Μακεδονίας κατὰ τὸν τελευταῖον αἰῶνα τῆς τουρκοκρατίας, Θεσσαλονίκη 1970, σ. 110-125, ὅπου καὶ ἡ σχετικὴ βιβλιογραφία. Ἐκτὸς τῶν φιλεκπαιδευτικῶν καὶ φιλανθρωπικῶν σωματείων ὑπῆρχον καὶ ἄλλα μὲ καθαρῶς κοινωνικόν, ἐπαγγελματικόν (συντεχνία) καὶ πολιτικὸν χαρακτῆρα. Εἰς τὴν Θεσσαλονικὴν σύλλογοι τῆς δευτέρας αὐτῆς κατηγορίας ὑπῆρξαν: ἡ «Ἑλληνικὴ Λέσχη» ἰδρυθεῖσα τὸ 1879, ἡ «Ἐπίκουρος τῶν ἐν Μακεδονίᾳ διδασκάλων Ἑταιρεία» ἰδρυθεῖσα τὸ 1909, ὁ «Σύνδεσμος τῶν Ὀθωμανῶν Ἑλλήνων διδασκάλων» ἰδρυθεῖς τὸ 1912 καὶ ὁ «Ἐθνικὸς Σύνδεσμος» ἰδρυθεῖς μετὰ τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ νεοτουρκικοῦ συντάγματος. Πρβλ. Στ. Παπαδοπούλου, αὐτόθι, σ. 125-126. Περισσότερα στοιχεῖα περὶ τῶν μνημονευθέντων τούτων συλλόγων βλ. εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης (εἰς τὸ ἐξῆς ΑΜΘ), Φακέλλους (εἰς τὸ ἐξῆς Φ.) 1.078-1.079, ἐνθα σφάζεται ἡ ἀλληλογραφία τῶν συλλόγων μετὰ τῆς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης. Ἐνταῦθα ὑπάρχει, ὡσαύτως, χρήσιμον ὕλικον κυρίως διὰ τὰ ἐπαγγελματικὰ σωματεῖα (συντεχνία) Θεσσαλονίκης.

1. ΑΜΘ, Φ. 1.079, ἀρ. ἐγγρ. 9.869.

2. ΑΜΘ, Φ. 1.079, ἀρ. ἐγγρ. 9.873.

3. ΑΜΘ, Φ. 1.079, ἀρ. ἐγγρ. 9.884.

4. ΑΜΘ, Φ. 1.078, ἐνθα σφάζεται ἀδέσποτος ὁ σχετικὸς κανονισμὸς χειρόγραφος.

5. ΑΜΘ, Φ. 1.079, ἀρ. ἐγγρ. 9.921.

6. ΑΜΘ, Φ. 1.079, ἀρ. ἐγγρ. 9.874.

7. ΑΜΘ, Φ. 1.079, ἀρ. ἐγγρ. 9.917.

8. ΑΜΘ, Φ. 1.079, ἀρ. ἐγγρ. 9.873.

9. ΑΜΘ, Φ. 1.079, ἀρ. ἐγγρ. 9.873, ἐνθα ἐπισυνάπτεται ὁ σχετικὸς κανονισμὸς χειρόγραφος, περιλαμβάνων τέσσαρα ἐν ὧν ἄρθρα: τὸ κείμενον δημοσιεύεται ἐν τέλει τοῦ παρόντος, ὡς ὑπ' ἀριθ. 1.

Τὰ μέσα, διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἐπετύγχανε τὴν ἀποστολὴν τῆς ἡ ἀδελφότητος αὐτῇ, συνίσταντο εἰς τὸν καθ' ἑκάστην Κυριακὴν καὶ ἑορτὴν ὑποδειγματικὸν ἐκκλησιασμὸν ἀπάντων τῶν μελῶν, εἰς τὰς συγκεντρώσεις ἁπαλῆς τῆς ἐβδομάδος, τὸ ἐσπέρας τῆς Κυριακῆς, πρὸς ἀνάγνωσιν τοῦ Κυριακοδρομίου τοῦ Νικηφόρου Θεοτόκη, τῶν διδασκαλιῶν τοῦ Ἡλίου Μηνιάτη, τῶν λόγων τοῦ Γρηγορίου Γώγου καὶ τῆς Ἱερᾶς Κατηχήσεως τοῦ Πλάτωνος Μόσχας καὶ εἰς τὴν καθ' ἑκάστην ἐβδομάδα τακτικὴν συνδρομὴν εἰς τὸ ταμεῖον δι' 1½ γροσίου πρὸς ἴδρυσιν βιβλιοθήκης τῆς ἀδελφότητος.

«**Α γ ι ο ς Μ η ν ᾱ ς**»: Ὁ σύνδεσμος Βαρδαρίου «Ἁγιος Μηνᾶς» εἶχε, σὺν τοῖς ἄλλοις, ὡς ἀποστολὴν του τὴν ἐθνικὴν ἐπαγρύπνησιν ἐπὶ τῶν μελῶν τῆς ἐνορίας «Ἀγίου Μηνᾶ», ὅπου εἰργάζετο ἡ σλαβικὴ προπαγάνδα¹.

«**Ὁ Εὐ α γ γ ε λ ι σ μ ὁ ς**»: Ὁ σκοπὸς τοῦ σωματείου τούτου, βάσει τοῦ κανονισμοῦ του (ἄρθρ. 1)², ἦτο τριπλοῦς: Πρῶτον «ἡ συναδέλφωσις καὶ πνευματικὴ τῶν μελῶν ἀνάπτυξις», δεῦτερον «νὰ ἐπέρχεται βοήθς εἰς τοὺς ἀδυνατοῦντας νὰ ἐκπληρώσωσι τὰ τελευταῖα αὐτῶν Χριστιανικὰ καθήκοντα» καὶ τρίτον «ἡ ἀνακούφισις παντὸς ἀποδεδειγμένου ἀπόρου διὰ παροχῆς χρημάτων».

Τὰ μέσα πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τούτου συνίσταντο: εἰς τὴν ἴδρυσιν οἰκήματος πρὸς συνάθροισιν τῶν μελῶν δι' ἀνταλλαγὴν ἰδεῶν καὶ σύσφιγξιν τῶν φιλικῶν δεσμῶν, εἰς τὴν ἠθικὴν συμπαράστασιν καὶ συνεργασίαν τῶν μελῶν πρὸς ἄλληλα, εἰς τὴν σύστασιν ἀναγνωστηρίου καὶ σχηματισμὸν βιβλιοθήκης καὶ εἰς τὴν ὀργάνωσιν διαλέξεων περὶ ἐπικαίρων καὶ ὠφελίμων ζητημάτων. Τὸν συντονισμὸν τῆς ἀνωτέρω δραστηριότητος εἶχον ἀναλάβει δύο τμήματα: τὸ ἐντευκτήριον καὶ τὸ ἀναγνωστήριον (ἄρθρ. 3), τὰ ὁποῖα ἐλειτούργουν βάσει ἐδικῶν κανονισμῶν καὶ διηυθύνοντο ὑπὸ διμελοῦς κοσμητείας (ἄρθρ. 27, 28 καὶ 30).

Τὸ σωματεῖον διωκεῖτο ὑπὸ ἐννεαμελοῦς διοικητικοῦ συμβουλίου, ἀποτελουμένου ἐξ ἐνὸς προέδρου, ἀντιπροέδρου, γενικοῦ γραμματέως, ἐδικοῦ γραμματέως, ταμίου, ἐδικοῦ ταμίου καὶ τριῶν συμβούλων (ἄρθρ. 26) καὶ ἐκλεγομένου ἐν γενικῇ συνεδρίᾳ τῶν μελῶν δι' ἐν ἔτος ἀπὸ 22 Μαΐου μέχρι 31 Μαΐου (ἄρθρ. 29). Ἐπέτειος ἑορτὴ τῆς ἀδελφότητος εἶχεν ὀρισθῇ

1. ΑΜΘ, Φ. 1.079, ἀριθ. ἐγγρ. 9.921.

2. Ὁ κανονισμὸς οὗτος ἀποτελεῖται ἐκ 54 ἄρθρων εἰς ὁκτὼ κεφάλαια: τὸ πρῶτον ὁμιλεῖ περὶ τοῦ σκοποῦ (ἄρθρ. 1-3), τὸ δεῦτερον περὶ τῶν μελῶν (ἄρθρ. 4-13), τὸ τρίτον περὶ γενικῶν διατάξεων (ἄρθρ. 14-22), τὸ τέταρτον περὶ δωρητῶν καὶ εὐεργετῶν (ἄρθρ. 23), τὸ πέμπτον περὶ πόρων τοῦ σωματείου (ἄρθρ. 24-25), τὸ ἕκτον περὶ γενικῆς διοικήσεως (ἄρθρ. 26-31), τὸ ἕβδομον περὶ ἰδιαιτέρων καθηκόντων τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου (ἄρθρ. 32-40) καὶ τὸ ὄγδοον περὶ γενικῶν συνεδριάσεων (ἄρθρ. 41-54)· τὸ κείμενον δημοσιεύεται ἐν τέλει τοῦ παρόντος, ὡς ὑπ' ἀριθ. 2.

ἡ τρίτη Κυριακή τοῦ μηνὸς Μαΐου (ἄρθρ. 51), ὡς σύμβολον δὲ κατὰ τὰς ἑορτάς καὶ ἐκδηλώσεις παρουσιάζετο «ταινία ἑλληνικοῦ χρώματος, ἐφ' ἧς διὰ μελανῶν γραμμάτων ἐφέρετο ἡ ἐπωνυμία Σωματεῖον Ὁ Εὐαγγελισμὸς 1904» (ἄρθρ. 52).

«Ἀνατολικὴ Ἑνωσις»: Εἰς ἔγγραφον τοῦ σωματείου πρὸς τὸν μητροπολίτην Θεσσαλονίκης Ἀλέξανδρον (ἀπὸ 6 Μαρτίου 1908), ὑπογεγραμμένον ὑπὸ τῶν: Ἰω. Γεωργιάδου, Κ. Νικολοπούλου καὶ Α. Μπαχαράκη, ἐζητεῖτο ἡ μεσολάβησις τοῦ μητροπολίτου παρὰ τῇ Κυβερνήσει, ὅπως ἀναγνωρισθῇ τὸ σωματεῖον τῶν, ἀνετίθετο ἡ ἐπίσημος προεδρία εἰς τὸν μητροπολίτην καὶ καθορίζετο ὁ σκοπὸς τοῦ σωματείου ὡς καθαρῶς ἀγαθοεργός, ἥτοι περιθαλψίς τῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ προσφύγων καὶ ἀρωγὴ τῶν ἀπόρων¹.

«Πολιτικὸς Σύνδεσμος»: Ὁ σύλλογος οὗτος εἶχε πολιτικὸν χαρακτήρα. Τοῦτο ὑποδηλοῖ βεβαίως ἡ ὀνομασία του, ἀλλὰ ἐξάγεται κυρίως ἐκ τινος ἐγγράφου τοῦ συλλόγου πρὸς τὸν μητροπολίτην Θεσσαλονίκης Ἀλέξανδρον, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐκοινοποιεῖτο ὁ διορισμὸς δύο μελῶν τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τοῦ συνδέσμου, τοῦ Δ. Ρίζου καὶ Κ. Χατζηαντωνίου, «ὅπως μετ' ἄλλων ἀντιπροσώπων συσχεφθῶσι ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει περὶ ὑποδείξεως ὑποψηφίων ὁμογενῶν βουλευτῶν τοῦ Σαντζακίου Θεσσαλονίκης»².

2. Ο ΕΝ ΑΣΒΕΣΤΟΧΩΡΙΩ «ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ» ΚΑΙ Ο «ΟΜΙΛΟΣ ΕΥΕΛΠΙΔΩΝ»

«Σύλλογος τῶν Κυριῶν»: Εἰς τὸ Ἀσβεστοχώριον ὑπῆρχον τὰ κάτωθι σωματεῖα: «Μνημόσυνον» καὶ «Φιλόπτωχος Ἀδελφότης Κυριῶν» διαλυθεῖσαι τὸ 1906-1907, ἡ «Λέσχη τῶν Νέων» διαλυθεῖσα συντόμως, ὁ «Ὅμιλος Εὐελπίδων» ἰδρυθεὶς τὸ 1903 καὶ διαλυθεὶς τὸ 1911 ὑπὸ τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν καὶ ἡ «Φιλόπτωχος Ἀδελφότης Κυριῶν» ἰδρυθεῖσα τὸ 1906 καὶ δρῶσα μέχρι σήμερον³. Τῆς τελευταίας ταύτης ἀδελφότητος εὗρομεν τὸ ἀρχικὸν χειρόγραφον τοῦ καταστατικοῦ τῆς ἀποτεθειμένου εἰς τὸ ἱστορικὸν ἀρχεῖον τῆς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης⁴.

1. ΑΜΘ, Φ. 1.079, ἀρ. ἐγγρ. 9.874.

2. ΑΜΘ, Φ. 1.079, ἀρ. ἐγγρ. 9.917.

3. Γ. Τσέκου, Ἱστορία τοῦ Ἀσβεστοχωρίου, Θεσσαλονίκη 1957, σ. 127-134, 181-182. Πρβλ. Σ. τ. Παπαδόπουλου, ἑ.ἀ., σ. 128-129.

4. ΑΜΘ, Φ. 843, ἀρ. ἐγγρ. 7.805. Ὁ κανονισμὸς οὗτος κάμνει λόγον περὶ τοῦ σκοποῦ τοῦ συλλόγου, τῶν μέσων πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ του, περὶ τῶν πόρων καὶ τῆς διοικήσεως αὐτοῦ, περὶ τῶν συνεδριῶν καὶ τῶν καθηκόντων τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου. Διὰ τὸ δυσεῦρετον τοῦ κειμένου, ὁ κανονισμὸς οὗτος δημοσιεύεται ἐν τέλει τοῦ παρόντος, ὡς ὅτι ἀριθ. 3.

Σκοπὸς τῆς ἀδελφότητος ταύτης, συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 1 τοῦ καταστατικοῦ τῆς, ὑπῆρξε: Πρῶτον «ἡ ὑποστήριξις ἀπόρων μαθητῶν καὶ μαθητριῶν διὰ τῆς παροχῆς ἐνδυμάτων καὶ ὑποδημάτων δις τοῦ ἔτους ἀναλόγως τῶν πόρων τοῦ Συλλόγου» καὶ δεύτερον «ἡ ἀποφυγὴ παντὸς κακοῦ ξενικοῦ ἐθίμου καὶ ἡ ἐπικράτησις ἀρχῶν τεινουσῶν εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου, καὶ εἰς τὴν Ἑλληνοπρεπῆ μόρφωσιν τῶν τέκνων», δηλαδὴ ἀπέβλεπεν εἰς καθαρῶς φιλανθρωπικούς καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐθνικούς λαογραφικούς σκοποὺς.

Ὁ «Σύλλογος τῶν Κυριῶν» Ἀσβεστοχωρίου διωκεῖτο ὑπὸ ἐννεαμελοῦς συμβουλίου, ἀποτελουμένου ὑπὸ προέδρου, ταμίου, γραμματέως καὶ ἑξ συμβούλων, ἐκλεγομένων ἐν γενικῇ συνεδριάσει τῶν μελῶν, ὠρισμένως κατ' Ἰανουάριον ἐκάστου ἔτους, δι' ἓν ἔτος.

«Ὁμιλος Εὐελπίδων»: Ἀπὸ ἐπιστολῆν τοῦ ὁμίλου πρὸς τὸν μητροπολίτην Θεσσαλονίκης Ἀλέξανδρον (24 Ἰουνίου 1905), ὑπογεγραμμένην ὑπὸ τοῦ προέδρου αὐτοῦ Χρήστου Πελτέκη καὶ τοῦ γραμματέως Χρήστου Θωμαΐδη, δύναται τις νὰ προσδιορίσῃ ἐπακριβῶς τὸν σκοπὸν, διὰ τὸν ὁποῖον ἰδρύθη οὗτος, ὡς καὶ τὴν ἐν γένει δραστηριότητά του¹.

Διπλοὺς ὑπῆρξεν ὁ σκοπὸς τοῦ ὁμίλου: Πρῶτον ἡ ἐπιδίωξις τῆς ἐνισχύσεως τοῦ ἐθνικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ φρονήματος τῶν κατοίκων καὶ δεύτερον ἡ ἄγρυπνος περιφρούρησις τοῦ χωρίου κατὰ πάσης διεισδύσεως τῶν ξένων προπαγανδῶν (τῆς βουλγαρικῆς Ἐξαρχίας καὶ τοῦ ρωμαιοκαθολικοῦ τάγματος τοῦ Ἀγίου Παύλου) καὶ συγχρόνως ἡ πρόληψις ἀπὸ τοῦ προσηλυτισμοῦ εἰς αὐτάς τῶν ἀπλοϊκῶν καὶ ἀνερματίστων ἐθνικῶς κατοίκων².

Τὰ μέσα πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἐθνικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ φρονήματος τῶν πολιτῶν συνίσταντο: εἰς τὰς κατ' ἰδίαν συζητήσεις ἐπὶ ἐθνικῶν καὶ θρησκευτικῶν θεμάτων, εἰς τὸν ἀδιάλειπτον συγχρωτισμὸν μετ' αὐτῶν, εἰς τὰς δημοσίας διαλέξεις εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ ὁμίλου καὶ τέλος τὴν ἐκμίσθωσιν ἐιδικοῦ διδασκάλου πρὸς συστηματικὴν διαφώτισιν τῶν κατοίκων.

Ὁ ὅμιλος εἶχε συλλάβει, ὡσαύτως, τὸ σχέδιον ἰδρύσεως νυκτερινῆς σχολῆς διὰ τοὺς ἀπόρους νέους καὶ τοὺς ἀναφαβήτους πολίτας³. Ἡ ἄνω-τέρω δραστηριότης τῶν ὀργανωμένων νέων Ἀσβεστοχωρίου ἐπεξετείνετο καὶ εἰς τὰ πέραξ χωρία⁴.

1. ΑΜΘ, Φ. 543, ἀρ. ἔγγρ. 7.783. Λόγῳ τῆς σπουδαιότητος, τὴν ὁποίαν ἐνέχει διὰ τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν δρᾶσιν τοῦ «Ὁμίλου Εὐελπίδων», τὸ ἔγγραφον τοῦτο δημοσιεύεται νῦν τὸ πρῶτον ἐν τέλει τοῦ παρόντος, ὡς ὑπ' ἀριθ. 4.

2. ΑΜΘ, Φ. 543, ἀρ. ἔγγρ. 7.783, σ. 1.

3. ΑΜΘ, αὐτόθι, σ. 2.

4. ΑΜΘ, αὐτόθι, σ. 3.

3. Η ΕΝ ΜΠΕΡΟΒΩ ΑΓΑΘΟΕΡΓΙΟΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ «Η ΕΛΠΙΣ»

Ἡ ἑλληνικὴ κοινότης Μπέροβο (ἢ Μπέροβα καὶ Μπερόβη, σήμερον Βερτίσκογ), ὑπαγομένη διοικητικῶς εἰς τὸν καζάν (ἐπαρχίαν) Λαγκαδᾶ, κατέβαλε φιλοτίμους προσπάθειας κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος μας (ἀπὸ τοῦ 1901 καὶ ἔξῃς) διὰ τὴν σχολικὴν, κοινωνικὴν προκοπὴν τῶν μελῶν της¹. Οἱ κάτοικοί της, παρ' ὅλην τὴν πτωχείαν των, ἰδιαιτέρως ἐμερίμνησαν διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν σχολείου, τὸ ὁποῖον ἀπέκτησαν κατόπιν πολυετῶν ἀγώνων καὶ θυσιῶν, τῇ συμπαραστάσει κυρίως τῆς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης καὶ τῶν μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους².

Ἡ κοινότης τοῦ Μπέροβου κατὰ τὸ 1905 ἔκαμε ἐν περαιτέρῳ βῆμα εἰς τὴν πνευματικὴν καὶ κοινωνικὴν ἀνάπτυξιν της· ἱδρυσε τὴν ἀγαθοεργὸν ἀδελφότητα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἡ Ἑλπίς». Αὕτη ἔταξεν ὡς βασικὸν σκοπὸν τῆς ὑπάρξεώς της, συμφῶνως πρὸς τὸ ἄρθρον 1 τοῦ κανονισμοῦ της³,

1. Εἶναι λίαν συγκινητικὴ μία ἐκκλησις τῆς κοινότητος ταύτης ἀπὸ 20 Σεπτεμβρίου 1901 διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν νηπιαγωγείου· ἔχει δὲ ἔξῃς: «Βλέποντες τὰ περίξ ἡμῶν χωρία μεριμνῶντα περὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν αὐτῶν διὰ τῆς βελτιώσεως τῶν σχολείων των καὶ διὰ τῆς ἀνιδρύσεως νέων πρὸς ἐξημέρωσιν καὶ ἐξανθρωπισμὸν τῶν τέκνων των καὶ σχηματισμὸν τῆς κοινωνίας κατὰ θεόν, θὰ ὑπελειπόμεθα καὶ ἡμεῖς κατὰ πολὺ, ἂν μὴ δεικνύομεν ζῆλον καὶ προθυμίαν διὰ τὸν εὐγενῆ τοῦτον ἀγῶνα. Καὶ ἀπὸ πολλοῦ μὲν εἰχομεν συλλάβῃ (sic) κατὰ νοῦν τὴν ἀνίδρυσιν νηπιαγωγείου, ἔνεκα ὁμῶς τῆς ἐλλείψεως κοινοτικῶν πόρων καὶ τῆς μεγάλης πενίας τῆς μαστιζούσης ἡμᾶς, ἀκοντες ἀνεβάλομεν τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως, περιμένοντες εὐνοϊκωτέρας περιστάσεις. Ἐπειδὴ δέ, τῶν ἐτῶν παρερχομένων, οὐδεμία βελτίωσις τῆς οικονομικῆς ἡμῶν καταστάσεως ἐγένετο, ἡ δὲ ἑλλειψις τοιοῦτου σχολείου καθίστατο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐπαισθητὴ, ἐσκέφθημεν, ὅπως καταφύγωμεν εἰς τοὺς φιλομούσους ὁμογενεῖς, ἐξαιτούμενοι τὴν συνδρομὴν αὐτῶν, βέβαιοι ὄντες ὅτι οὗτοι δὲν θέλουσιν ἀρνηθῆ τὸν ὀβολὸν των ὑπὲρ τοσοῦτον ἱεροῦ σκοποῦ. Πρὸς τοῦτο λοιπὸν διορίσαμεν ἀντιπρόσωπον τὸν πατριώτην μας κύριον Ἀστέριον Δημητρίου, εἰς τὸν ὁποῖον δύναται ὁ βουλούμενος νὰ προσφέρῃ, ὅτι προαίρεται, καταχωρίζων τὴν συνδρομὴν του εἰς τὸ ἐπὶ τούτῳ βιβλίον συνδρομῶν, ἐσφραγισμένον ὑπὸ τῆς χωρικῆς σφραγίδος καὶ ἐπικεκυρωμένον ὑπὸ τῆς αὐτοῦ παναγιότητος τοῦ μητροπολίτου Θεσσαλονίκης. Εὐελπιστοῦντες ὅτι ἡ ἐκκλησις ἡμῶν αὕτη εἰς τὰ φιλόμουσα αἰσθήματά σας θέλει εὐρὴ ἡχῶ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, διατελοῦμεν ἐκ τῶν προτέρων εὐγνώμονες». Τὸ κείμενον τῆς ἀνωτέρω ἐκκλησίσεως σφάζεται εἰς τὸ ΑΜΘ, Φ. 540β, ἀριθ. ἔγγρ. 8.481.

2. ΑΜΘ, Φ. 540β, ἀρ. ἔγγρ. 8.487: «...ἡ στέρησις σχολείου μᾶς ἠνάγκασε νὰ ἀρχήσωμεν (sic) τὴν ἀνέγερσιν τοιοῦτου πρὸς διείκτις, ὡς γνωρίζει ἡ ἱερὰ Μητρόπολις. Ἄλλ' ἡ ἀνέχουσα (sic) ᾤθησε τὸ ἔργον ἀτελὲς καὶ ἡ ἀπελπίσις μᾶς ἠνάγκασε νὰ στρέψωμεν τὰ βλέμματα καὶ πάλιν πρὸς τοὺς ἐν Ἁγίῳ Ὁρεῖ Πατέρας· κοινῶς ἀπεφασθῇ (sic) νὰ σταλῶσιν ὡς ἐπίτροποι τῆς κοινότητος οἱ Αἰδεσιμώτατοι παπᾶ Νικόλαος καὶ κ. Παναγιώτης Χ' Δημητρίου, πληρεξουσίου (sic) πρὸς συνδρομὴν καὶ ἀποπεράτωσιν τοῦ ἔργου, ἐλείπεται (sic) ὁμῶς ἡ σύστασις τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος (sic) καὶ παρακαλοῦμεν νὰ ἐκδώσῃτε συστατικὴν, δυνάμει τῆς ὁποίας δυνηθῶσιν νὰ συνάξωσιν συνδρομὴν...».

3. Σφάζεται χειρόγραφος εἰς τὸ ΑΜΘ, Φ. 540β, ἀριθ. ἔγγρ. 8.488-1, περιλαμβάνων 28 ἄρθρα εἰς ἑξ̄ κεφάλαια: τὸ πρῶτον ὁμιλεῖ περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ἀδελφότητος (ἄρθρ. 1),

πρῶτον «τὴν βελτίωσιν καὶ προαγωγὴν τῆς ἐγχωρίου ἐλληνικῆς ὀρθοδόξου ἐκπαιδεύσεως», δεύτερον «τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν τῶν μελῶν καὶ τοῦ καθόλου ὁμογενοῦς στοιχείου διάπλασιν» καὶ τρίτον «τὴν ἀνακούφισιν τῶν ἀπόρων καὶ πασχόντων ὁμογενῶν».

Ὁ ἀνωτέρω σκοπός, τονίζεται ἀκολούθως εἰς τὸ αὐτὸ ἄρθρον τοῦ κα-
νονισμοῦ, θὰ ὑλοποιεῖτο: πρῶτον «διὰ τῆς ἠθικῆς καὶ ὑλικῆς ὑποστηρίξεως
τῶν σχολείων Μπερόβης ἀναλόγως τῶν πόρων αὐτῆς», δεύτερον «διὰ συ-
στάσεως βιβλιοθήκης καὶ ἀναγνωστηρίου» (ἄρθρ. 21), τρίτον «διὰ δημο-
σίων ἠθικῶν καὶ διδακτικῶν διαλέξεων καὶ κοινωφελῶν ἀναγνωσμάτων
εἰς ἃ ὀφείλουσι νὰ παρευρίσκωνται πάντα τὰ μέλη» (ἄρθρ. 22-23) καὶ τέ-
ταρτον «διὰ τῆς παροχῆς βοηθειῶν τοῖς ἀπόροις καὶ πάσχουσιν ὁμογενέσι
κατὰ τὰς ἐορτὰς ἰδίᾳ τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ Πάσχα». Ὁ σύλλογος
διφκεῖτο ὑπὸ συμβουλίου ἐξ ἐνὸς προέδρου, ἀντιπροέδρου, ταμίου, γραμμα-
τέως καὶ τριῶν μελῶν, ἐκλεγομένων κατ' ἔτος ὑπὸ τῶν τακτικῶν μελῶν ἐν
γενικῇ συνεδρίᾳ τῶν μελῶν.

4. Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΑΓΑΠΗΤΕ ΑΛΛΗΛΟΥΣ»

Ἐξ ἐγγράφου πρὸς τὸν μητροπολίτην Θεσσαλονίκης Ἰ. Αθανάσιον, ὑπ'
ἀριθ. πρωτ. 398 καὶ ἡμερομηνίαν 23 Νοεμβρίου 1902, φυλασσομένου εἰς
τὸν 1.078 φάκελλον τοῦ ἀρχείου τῆς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, πλη-
ροφοροῦμεθα ὅτι εἰς Ζάροβο (ἢ Ζαρόβη, σήμερον Νικόπολις) τῆς ἐπαρ-
χίας Λαγκαδᾶ ὑπῆρχε φιλεκπαιδευτικὸς σύλλογος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν
«Ἀγαπᾶτε Ἀλλήλους», ὁ ὁποῖος συνετῆρει δι' ἰδίων πόρων τὸ σχολεῖον
τῆς περισωθεΐσης μικρᾶς ἐλληνικῆς κοινότητος ἐκ 10 περίπου οἰκογε-
νειῶν. Ἡ ἐθνικὴ προσφορά τοῦ συλλόγου τούτου πρὸς τὴν μικρὰν αὐτὴν
ἐστὶν τοῦ ἐλληνισμοῦ ὑπῆρξεν ἀξιόλογος, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐκ
τοῦ χωρίου τούτου ἀνεπήδησε ἡ πρώτη φλὸξ τῆς βουλγαρικῆς προπαγάν-
δας εἰς τὴν περιοχὴν Λαγκαδᾶ.

5. Η ΦΙΛΟΠΡΟΟΔΟΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΚΑΜΕΝΙΚΩΝ «Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ»

Εἰς τὰς Σέρρας γνωστοὶ διὰ τὴν πολυσχιδῆ σχολικὴν, ἐθνικὴν καὶ
κοινωνικὴν δραστηριότητά των εἶναι οἱ κάτωθι σύλλογοι: «Ὁ Μακεδονικὸς
Φιλεκπαιδευτικὸς Σύλλογος» ἰδρυθεὶς τὸ 1870, ἡ «Φιλόμουσος Ἀδελφό-
της Οὐρανία Σερρῶν» ἰδρυθεῖσα τὸ 1879, ὁ «Ὀρφεὺς» ἰδρυθεὶς τὸ 1905, ὁ

τὸ δεύτερον περὶ τῶν μελῶν καὶ τῶν εὐργετῶν τῆς ἀδελφότητος (ἄρθρ. 2-17), τὸ τρίτον
περὶ τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τῆς Ἀδελφότητος (ἄρθρ. 8-15), τὸ τέταρτον περὶ τῶν
συνεδριάσεων (ἄρθρ. 16-20), τὸ πέμπτον περὶ βιβλιοθήκης (ἄρθρ. 2-23) καὶ τὸ ἕκτον περὶ
γενικῶν τινῶν διατάξεων (ἄρθρ. 24-28). Διὰ τὸ δυσεύρετον τοῦ κειμένου, ὁ κα-
νονισμὸς οὗτος δημοσιεύεται ἐν τέλει τοῦ παρόντος, ὡς ὑπ' ἀριθ. 5.

«Έθνικός Σύνδεσμος» ίδρυθείς τὸ 1909 καὶ τὰ φιλανθρωπικὰ σωματεία: «Πρόνοια», «Τὸ Θεῖον Κήρυγμα» καὶ «Ἀδελφότης Κυρίων»¹.

Ἡ ἀδελφότης Καμενίκων «Ὁ Εὐαγγελισμός» ιδρύθη τὸ 1890 καὶ ἐδραστηριοποιήθη βάσει κανονισμοῦ². Σκοπὸς τῆς ἀδελφότητος ταύτης, ὅπως δηλοῦται οὗτος εἰς τὸ πρῶτον ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ τῆς, ὑπῆρξε «κατὰ πρῶτον μὲν λόγον ἢ ἐκ βάθρων ἀνέγεροις κτιρίου ἐν τῷ μέσῳ τῶν δύο συνοικιῶν, Ἄνω καὶ Κάτω Καμενίκης, ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς ἑλληνικὴ πλήρης δημοτικὴ σχολή, κατὰ δεύτερον δὲ λόγον ἢ μετὰ τὴν ἰδρυσιν τῆς σχολῆς ἄρωγὴ πρὸς συντήρησιν αὐτῆς».

Κατὰ βάσιν ὅμως ἡ σκοπιμότης τῆς ἀδελφότητος ταύτης δὲν ἦτο ἀπλῶς ἡ ἰδρυσίς καὶ ἡ συντήρησις σχολείου διὰ τὰς ἐκπαιδευτικὰς ἀνάγκας τῶν δύο τούτων συνοικισμῶν, ἀλλὰ βαθυτέρα καὶ οὐσιαστικώτερα: ἡ διὰ τοῦ σχολείου ἐθνικὴ ἀντίδρασις κατὰ τῆς σλαβικῆς προπαγάνδας, ἡ ὁποία εἰς τοὺς δύο συνοικισμοὺς, Ἄνω καὶ Κάτω Καμενίκης, εἶχεν εἰσχωρήσει ἐπικινδύνως καὶ εἶχε προχωρήσει εἰς τὴν ἰδρυσιν μεγαλοπρεποῦς σχολείου πρὸς προσηλυτισμὸν εἰς αὐτὸ τῶν τέκνων τῶν κατοίκων τῶν δύο συνοικισμῶν³.

Ἡ ἀδελφότης εἰς ἐπιστολὴν τῆς ἀπὸ 25 Μαΐου 1894 πρὸς τὸν μητροπολίτην Θεσσαλονίκης Ἀθανάσιον, τὴν συμπαρατάσιν τοῦ ὁποίου ἐξαιτεῖται διὰ τὴν εὐδωσιν τοῦ ἔργου τῆς, σαφῶς ἐκθέτει τὴν ἀνωτέραν ἐθνικὴν σημασίαν τοῦ ἔργου τῆς: «Τὸ τελευταῖον ἀτυχεὲς γεγονὸς, τὸ ἀπασχολοῦν τὴν ἀλγεινὴν μέριμναν τῆς Μητρὸς ἡμῶν Ἐκκλησίας, Σεβασμιώτατε, διερμηνεύει σαφέστερα τὴν σημασίαν Σχολείου, ἰδρυθησομένου ἐν τῷ μέσῳ τῶν δύο συνοικιῶν τῆς ἡμετέρας πόλεως, ἐν αἷς οἱ δεινοὶ ἀντίπαλοι, καταχθόνια βουλευμάτα κατὰ τῆς ἱερᾶς ὀρθοδοξίας βουλευόμενοι, τὴν σαγηνευτικὴν αὐτῶν προπαγάνδαν ἔστησαν καὶ παντοίας ἐξακολουθοῦσι μηχανώμενοι ἐνεργείας πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἐπικινδύνου δι' ἡμᾶς σκοποῦ τῶν.

1. Περὶ τῶν συλλόγων τούτων βλ. Σ τ. Πα πα δ ο π ο ὕ λ ο υ, ἔ.ἀ., σ. 54-58, ἐνθα λεπτομερέστερον περὶ τῶν εἰς Σέρρας συλλόγων μετὰ σχετικῆς βιβλιογραφίας.

2. Ἐδημοσιεύθῃ εἰς ἴδιον τεῦχος εἰς Ἀθήνας τὸ 1894 ὑπὸ τὸν τίτλον «Κανονισμὸς τῆς ἐν Σέρραις Φιλοπροοδευτικῆς Ἀδελφότητος Καμενίκων Ὁ Εὐ α γ γ ε λ ι σ μ ὸ ς» καὶ περιλαμβάνει 29 ἐν ὅλῳ ἄρθρα εἰς 8 κεφάλαια: τὸ πρῶτον καθορίζει τὸν σκοπὸν τῆς ἀδελφότητος, τὸ δεύτερον κάμνει λόγον περὶ τῶν μελῶν αὐτῆς (ἄρθρ. 2-7), τὸ τρίτον ὁμιλεῖ περὶ δωρητῶν, εὐεργετῶν καὶ μεγάλων εὐεργετῶν (ἄρθρ. 8), τὸ τέταρτον περὶ διοικήσεως τῆς ἀδελφότητος (ἄρθρ. 9-18), τὸ πέμπτον περὶ συνεδριῶν αὐτῆς (ἄρθρ. 19-23), τὸ ἕκτον περὶ πόρων καὶ προσόδων (ἄρθρ. 24), τὸ ἕβδομον ὀρίζει τὰ περὶ ἑορτῶν καὶ ἀρχαιρεσιῶν τῆς ἀδελφότητος (ἄρθρ. 25), τὸ ὄγδοον περὶ εἰδικῶν ἐπιτρόπων (ἄρθρ. 26-27) καὶ τὸ ἕνατον περὶ σφραγίδος (ἄρθρ. 28-29)· διὰ τὸ δυσεύρετον τοῦ κειμένου, ἀναδημοσιεύεται ὁ κανονισμὸς οὗτος ἐν τέλει τοῦ παρόντος, ὡς ὑπ' ἀριθ. 6.

3. Ν. Β λ ά χ ο υ, Τὸ Μακεδονικὸν ὡς φάσις τοῦ Ἀνατολικοῦ Ζητήματος 1878-1908, Ἀθῆναι 1935, σ. 134.

Μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων δελεαστικῶν μέσων, ὧν χρῆσιν ἐνδελεχῇ καὶ σύντονον ποιοῦνται, κυριώτατον καὶ ἀποτελεσματικώτατον ἐθεώρησαν τὴν ἴδρυσιν Σχολείου ἐπιδεικτικοῦ καὶ δυναμένου νὰ θαμβώνῃ τὰ ὅμματα τῶν ἐν ταῖς δύο συνοικίαις, Ἄνω καὶ Κάτω Καμενίκη, οἰκούντων, ὧν οἱ πλεῖστοι διὰ τὴν ἀγροτικότητα τοῦ βίου καὶ ἄγνοιαν εὐδελέαστοι καὶ εὐσαγήνευτοι εἰκότως νομίζονται. Πρὸς ματαίωσιν λοιπῶν καὶ ἐξουδετέρωσιν τοῦ ἐπιφύβου σκοποῦ τῶν δεινῶν ἀντιπάλων ἢ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ συστάσα ἡμετέρα Ἀδελφότης ἐνόμισε καθῆκον αὐτῆς ἀπαραίτητον νὰ ἐντείνῃ τὰς πρὸς ἴδρυσιν ἡμετέρου σχολείου ἐν τῷ μέσῳ τῶν δύο εἰρημένων συνοικιῶν προσπάθειάς της καὶ νὰ ἐπιστεύσῃ τὸ ἔργον, ἐξαιτουμένη πρὸς τοῦτο ἐνθέρμως τὴν φιλογενῇ συνδρομῇ τῶν τε ἐγχωρίων καὶ τῶν ἀπανταχοῦ ὁμογενῶν¹.

Ἡ ἀδελφότης διωφεύετο ὑπὸ ἐνδεκαμελοῦς ἐπιτροπῆς: ἐκ τοῦ προέδρου, ἀντιπροέδρου, ταμίου, δύο γραμματέων, γενικοῦ καὶ εἰδικοῦ ταμίου καὶ ἑξ συμβούλων, ἐκλεγομένης κατ' ἔτος ἐν γενικῇ συνεδριάσει τῆς ἀδελφότητος ἐκ τῶν τακτικῶν μελῶν (ἄρθρ. 9), τὴν Παρασκευὴν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς (ἄρθρ. 25), καὶ ἐώρταζε δις τοῦ ἔτους, τὴν 26ην Σεπτεμβρίου, ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ὁποίου ἐτιμᾶτο ὁ ναὸς τῆς Ἄνω Καμενίκης καὶ τὴν 25ην Μαρτίου, ἑορτὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ὅτε ἐπανηγύριζεν ὁ ναὸς τῆς Κάτω Καμενίκης.

6. ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΓΕΥΓΕΛΗΣ

Ὑπῆρχον: ἡ «Ἀδελφότης Κυριῶν», ἡ «Ἀδελφότης Ἑλληνίδων Κυριῶν» καὶ ἕνας φιλεκπαιδευτικὸς σύλλογος, ἔργον τοῦ ὁποίου ὑπῆρξεν ἡ ἴδρυσις καὶ συντήρησις τοῦ πρώτου νηπιαγωγείου τῆς πόλεως². Ἀπὸ ἔγγραφον τοῦ φιλεκπαιδευτικοῦ συλλόγου Γευγελῆς πρὸς τὸν μητροπολίτην Θεσσαλονίκης Ἀθανάσιον πληροφορούμεθα ἐπὶ πλέον ὅτι ὁ σύλλογος οὗτος ἰδρύθη περὶ τὰ τέλη τοῦ 1902 καὶ ἐπωνομάζετο «Φιλόπτωχος καὶ Φιλεκπαιδευτικὴ Ἀδελφότης». Πρῶτος πρόεδρος αὐτῆς εἶχε διατελέσει ὁ Θ. Γεωργίου καὶ γραμματεὺς ὁ Γ. Μοσχόπουλος³.

Β'

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ «ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΟΔΗΓΟΣ»

Ἀρθρον Α'. Ὁ σκοπὸς τῆς Ἀδελφότητος ταύτης ἔσται ἡ ἐκμάθησις τῶν Δογμάτων, Μυστηρίων καὶ ἐντολῶν τοῦ θεοῦ Νόμου πρὸς σω-

1. ΑΜΘ, Φ. 5398, ἀρ. ἔγγρ. 8.572, ἐνθα ἐπισυνάπτεται ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος κανονισμός.

2. Στ. Παπαδόπουλου, ἑ.ἀ., σ. 71-72.

3. ΑΜΘ, Φ. 1.078, ἐνθα ἀδέσποτον σφάζεται τὸ ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 11 καὶ ἡμερομηνίαν 3 Δεκεμβρίου 1902 ἔγγραφον.

τηρίαν ψυχικὴν τῶν Ἀδελφῶν καὶ ὑπεράσπισιν τῆς Ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας ὑπὸ τῶν ἐτέρως φρονούντων καὶ παντὶ σθένει προσπαθούντων νὰ ἀποπλανῶσιν ἀπλουστέρους τινὰς Ἀδελφοὺς Χριστιανοὺς.

Ἄρθρον Β'. Ὅφείλουσιν ἅπαντες οἱ ἀδελφοὶ ἐκάστην Κυριακὴν καὶ Ἑορτὴν νὰ πηγαίνωσιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν λίαν πρωΐ, ἐκτὸς μεγάλης ἀνάγκης, καὶ μετ' ἀπαιτουμένης προσοχῆς καὶ ἄκρας εὐλαβείας νὰ ἴστανται καὶ ἀκροάζωνται τὴν Ἱερὰν ἀκολουθίαν καὶ λειτουργίαν καὶ τὰ ἀναγνώσματα τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ.

Ἄρθρον Γ'. Ἐκάστην Κυριακὴν τὸ ἐσπέρας θὰ συνέρχωνται τὰ μέλη αὐτῆς καὶ θὰ ἀναγινώσκωσιν τὸ Κυριακοδρόμιον τοῦ Νικηφόρου Θεοτόκη, τὰς διδασκαλίας Ἡλίου Μηνιάτη, τοὺς λόγους Γρηγορίου Γώγου, τὴν Ἱερὰν Κατήχησιν τοῦ Πλάτωνος Μόσχας καὶ ἄλλων Διδασκάλων τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας.

Ἄρθρον Δ'. Ἐκαστον μέλος τῆς Ἀδελφότητος θὰ καταθέτῃ εἰς τὸ ταμεῖον $\frac{1}{2}$ γρόσιον καθ' ἑβδομάδα πρὸς ἀγοράν τῶν ἀναγκαιούντων αὐτῇ βιβλίων.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ τῇ 27 Ἰανουαρίου 1902.

2. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚῇ ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ «Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ»,
ΙΔΡΥΘΕΝΤΟΣ ΤΟ 1904

Κεφάλαιον Α'

Σκοπὸς τοῦ Σωματείου

Ἄρθρον 1ον

Συναινέσει ἀδιαιρέτων ἀδελφῶν, ιδρύεται σήμερον τὴν 21ην Μαΐου Σωματεῖον ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Σωματεῖον ὁ Εὐαγγελισμός», τοῦ ὁποίου σκοπὸς εἶναι: α) Ἡ συναδέλφωσις καὶ σωματικὴ τῶν μελῶν ἀνάπτυξις. β) Νὰ ἐπέρχηται βοηθὸς εἰς τοὺς ἀδυνατοῦντας νὰ ἐκπληρώσωσι τὰ τελευταῖα αὐτῶν Χριστιανικὰ καθήκοντα καὶ γ) Ἡ ἀνακούφισις παντὸς ἀποδεδειγμένου ἀπόρου διὰ παροχῆς χρημάτων.

Ἄρθρον 2ον

Ὁ δὲ τρόπος τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τούτου εἶναι: α) Ἡ ἰδρυσις οἰκήματος πρὸς συνάθροισιν τῶν μελῶν, ἀνταλλαγὴν ἰδεῶν καὶ σύσφιγξιν τῶν φιλικῶν πρὸς ἀλλήλους δεσμῶν. β) Ἡ ἠθικὴ τῶν μελῶν ἀλληλοβοήθεια καὶ ἡ συνεργασία αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ἀμοιβαίου σκοποῦ. γ) Ἡ σύστασις λαϊκοῦ ἀναγνώστηριου καὶ σχηματισμὸς βιβλιοθήκης. δ) Ἡ σύστασις ὁμιλῶν ἢ ἀναγνωσμάτων περὶ ἐνδιαφερόντων καὶ ὠφελίμων ζητημάτων.

᾽Αρθρον 3ον

Ἡ πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἀνωτέρω ἐργασία εἶναι διανεμημένη εἰς δύο τμήματα: α) ᾽Εντευκτήριον, β) ᾽Αναγνωστήριον. Τὴν λειτουργίαν δὲ ἐνὸς ἐκάστου τῶν τμημάτων τούτων ὀρίζουσιν εἰδικοί κανονισμοί.

Κεφάλαιον Β΄

Περὶ Μελῶν

᾽Αρθρον 4ον

Τὰ μέλη τοῦ σωματείου διακρίνονται εἰς τακτικά, συνδρομητάς, ἀντεπιστέλλοντα καὶ ἐπίτιμα.

᾽Αρθρον 5ον

Τακτικὸν μέλος δύναται νὰ γίνῃ πᾶς ὅστις παραδεχόμενος τὸν σκοπὸν τοῦ Σωματείου ἔχει ἠθικὸν ἀδιαφιλονείκητον καὶ ἄμεμπτον προηγουμένην συμπεριφορὰν πρὸς τὸ Σωματεῖον.

᾽Αρθρον 6ον

Συνδρομητῆς λογίζεται ὁ χρηματικὸς (sic) συνδράμων τὸν σκοπὸν τοῦ Σωματείου.

᾽Αρθρον 7ον

᾽Αντεπιστέλλον μέλος θεωρεῖται τὸ τακτικὸν μέλος ὅπερ εὑρίσκεται μακρὰν τῆς Θεσσαλονίκης ἐξακολουθεῖ δὲ τὴν ἀπότησιν (sic) τῆς συνδρομῆς του, διαγράφεται δὲ τοῦ μητρώου, ἐὰν καθυστερήσῃ τὴν συνδρομὴν ἐπὶ ἓν ἔτος.

᾽Αρθρον 8ον

᾽Επίτιμον μέλος ἀναγορεύεται πᾶς ὅστις μεγάλως θὰ ἔχει (sic) συντελέσει διὰ τῆς ἠθικῆς του υποστηρίξεως ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ Σωματείου.

᾽Αρθρον 9ον

᾽Επίτιμος Πρόεδρος τοῦ Σωματείου αὐτοδικαίως θεωρεῖται ὁ ἐκάστοτε Μητροπολίτης.

᾽Αρθρον 10ον

Ἵνα τίς ἐγγραφῇ μέλος τοῦ Σωματείου ὑποβάλλει αἵτησιν πρὸς τὸ Δ. Συμβούλιον, ὅπερ, ἐὰν θεωρηθῇ ὅτι τὸ προτεινόμενον μέλος ἔχει τὰ ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ ὀριζόμενα προσόντα, ἐκθέτει κάλπην ἐν ἣ ψηφίζουσι τὰ μέλη. Ἡ κάλπη μένει ἐκτεθημένη (sic) ἐπὶ δύο ἐβδομάδας καί, ἐὰν τὰ ψηφίσαντα μέλη εἶναι τοῦλάχιστον τὰ δύο τρίτα $\frac{2}{3}$, ἀνοίγεται αὕτη ἐνώπιον τοῦ Δ. Συμβουλίου, τότε ὁ ψηφιζόμενος θεωρεῖται μέλος, ὅταν ἔχῃ ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν πλειοψηφίαν.

*Ἀρθρον 11ον

*Ἄν τὸ Δ. Συμβούλιον μετὰ τὴν ἐξέλεγχιν τῆς κάλπης νομίσει (sic) ὅτι ἡ ψηφοφορία δὲν ἔγεινεν (sic) ὀρθή, δικαιούται νὰ ἀκυρώσῃ αὐτὴν ἐκθέτων (sic) νέαν κάλπην.

*Ἀρθρον 12ον

*Ἄμα τῇ ψηφίσει ἐνὸς τακτικοῦ μέλους στέλλεται αὐτῷ ἔγγραφος εἰδοποίησης τῆς ἀποφάσεως καὶ ταυτοχρόνως ἐγγράφεται ἐν τῷ μητρώῳ τοῦ Σωματείου.

*Ἀρθρον 13ον

Οἱ συνδρομηταὶ καὶ τὰ ἐπίτιμα μέλη ἀναγορεύονται μόνον ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

Κεφάλαιον Γ'

Γενικαὶ διατάξεις

*Ἀρθρον 14ον

*Ἐκαστον τακτικὸν μέλος ὀφείλει νὰ συμμορφωθῇ πρὸς ὅλας τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος κανονισμοῦ.

*Ἀρθρον 15ον

*Ἀπαγορεύεται αὐστηρότατα πᾶσα συζήτησις μὴ συνάδουσα τὸν σκοπὸν τοῦ Σωματείου (sic) καὶ ἀφορῶσα εἰς ζητήματα ἀλλότρια, ἥγουν πολιτικά, κοινοτικά καὶ τὰ τούτοις ὅμοια, ὥς καὶ πᾶν τὸ ἀντιβαῖνον εἰς τὴν αὐστηρὰν ἠθικὴν καὶ τοὺς νόμους τοῦ κράτους.

*Ἀρθρον 16ον

Πᾶς ὅστις ἤθελε θεωρηθῇ ἐπιβλαβὴς εἰς τὸ συμφέρον τοῦ Σωματείου, ἢ ἡ διαγωγή του μὴ ἀξιοπρεπὴς εἰς τὸν σκοπὸν αὐτοῦ διαγράφεται τοῦ Μητρώου δι' ἀποφάσεως τῆς ὀλομελείας ἐπὶ τούτου συγκαλουμένης.

*Ἀρθρον 17ον

Πᾶν μέλος καθυστεροῦν ἀδικαιολογήτως ἐπὶ τρεῖς μῆνας τὴν συνδρομὴν του ἢ ἄλλο τι χρηματικὸν ποσὸν ἢ πρᾶγμα παύει τοῦ νὰ θεωρῇται μέλος αὐτοῦ, ἐφ' ὅσον δὲν ἤθελε πληρώσει τὰ καθυστερούμενα.

*Ἀρθρον 18ον

Πᾶν μέλος διαγραφόμενον κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἢ παραιτούμενον ἔκουσίως δι' οἰονδήποτε λόγον δὲν δικαιούται νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν καταβληθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ συνδρομὴν ἢ τι ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ Σωματείου.

*Ἀρθρον 19ον

*Ἐν ἡ περιπτώσει οἱ δι' ἀποχρῶντα λόγον ἀποχοροῦντες (sic) τοῦ Σω-

ματείου ζητήσωσι μετὰ καιρὸν τὴν ἀνανέωσιν τῆς ἐγγραφῆς τῶν γίνονται δεκτοί, πληρώνοντες ἐκ νέου δικαίωμα ἐγγραφῆς τῆς ἀνανεώσεώς των, σύμφωνα δὲ καὶ τὸ ἐν τρίτον (1/3) τῆς ἀπουσίας των.

Ἄρθρον 20ον

Πᾶν τακτικὸν μέλος ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν καὶ τοῦ μετέχειν ὅλων τῶν τμημάτων, ἐκλέγεσθαι δὲ μετὰ ἑξ μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐγγραφῆς του.

Ἄρθρον 21ον

Οἱ συνδρομηταὶ καὶ τὰ λοιπὰ μέλη ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ ἐλευθέρως φοιτᾶν εἰς τὸ οἶκημα τοῦ Σωματείου καὶ τοῦ μετέχειν τοῦ ἀναγνωστηρίου.

Ἄρθρον 22ον

Τὰ μέλη τοῦ Σωματείου διὰ πᾶν παράπονον, ἢ παρατήρησιν κατὰ τινος τῶν συναδέλφων των ἢ κατὰ τῶν κοσμητόρων ἀπευθύνονται πρὸς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον εἰς ὃ ἐπίκειται ἡ περαιτέρω φροντίς.

Κεφάλαιον Δ'

Δωρηταὶ - Εὐεργέται

Ἄρθρον 23ον

Δωρητὴς λογίζεται πᾶς ὁ ἐφάπαξ προσφέρων εἰς τὸ Σωματεῖον ἀπὸ δύο (2) λίρας Τουρκίας μέχρι πέντε (5), εὐεργέτης ἄνω τῶν πέντε μέχρι δέκα (10) καὶ μέγας εὐεργέτης ἄνω τῶν δέκα (10) λιρῶν, τὰ ὀνόματα δὲ αὐτῶν ἀναγράφονται ἐν ἰδιαιτέρῳ πίνακι μεγάλῳις γράμμασι ἀνηρτημένῳ ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Σωματείου.

Κεφάλαιον Ε'

Πόροι τοῦ Σωματείου

Ἄρθρον 24ον

Οἱ πόροι τοῦ Σωματείου εἶναι: α) Τὸ δικαίωμα ἐγγραφῆς τῶν μελῶν ἐκ δέκα (10) γρ. ἀργυρῶν προκαταβαλλομένων. β) Αἱ μηνιαῖαι συνδρομαὶ αὐτῶν εἰς γροσ. ἀργ. ἑξ (6). γ) Αἱ εἰδικαὶ πρόσοδοι τῶν τμημάτων, ὀριζόμεναι ὑπὸ τῶν εἰδικῶν κανονισμῶν. δ) Αἱ τῶν Συνδρομητῶν ἐκ γροσίων ἀργ. ἑξ (6). ε) Αἱ ἔκτακτοι πρόσοδοι τῶν χορευτικῶν ἐσπερίδων καὶ ἄλλων. στ) Αἱ δωρεαί, τὰ εὐεργετήματα, τὰ κληροδοτήματα καὶ πᾶν ὅ,τι νομίσαι συμφέρον ἢ ἀρμόδιον τὸ Δ. Συμβούλιον.

Ἄρθρον 25ον

Ἐκ τῶν ἐκάστοτε ἐτησίων προσόδων 40% κρατοῦνται πρὸς σχηματισμὸν ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου, ὅπερ κατατίθεται εἰς τινὰ τράπεζαν, ἐγγρα-

φόμενον ἐξ ἀδιαιρέτου ἐπ' ὀνόματι τριῶν μελῶν τοῦ Σωματείου, ἐκλεγομένων ἐν Γενικῇ συνελεύσει.

Κεφάλαιον Στ'

Γενικὴ Διοίκησις

*Ἀρθρον 26ον

Ἡ Γενικὴ Διοίκησις τῶν Σωματείων ἀνατίθεται εἰς ἑνεαμελὲς Διοικητικὸν Συμβούλιον, ὅπερ ἀποτελοῦσιν: Εἷς Πρόεδρος, εἷς Ἀντιπρόεδρος, εἷς Γενικὸς Γραμματεὺς, εἷς Εἰδικὸς Γραμματεὺς, εἷς Ταμίας, εἷς Εἰδ. Ταμίας καὶ τρεῖς Σύμβουλοι.

*Ἀρθρον 27ον

Ἡ δὲ διεύθυνσις ἐνὸς ἐκάστου τῶν τμημάτων ἀνατίθεται εἰς ἰδιαίτερον Κοσμήτορα.

*Ἀρθρον 28ον

Διὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ Ἀναγνωστηρίου ἐκλέγεται Κοσμήτωρ ἐπιφορτισμένος καὶ τὰ τῆς Βιβλιοθήκης, ὅστις ὀφείλει νὰ τηρῇ αὐτὴν ἐν τάξει καὶ καλῇ καταστάσει συμφώνως τοῦ εἰδικοῦ προγράμματος αὐτῆς (sic).

*Ἀρθρον 29ον

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἐκλέγεται ἐν γενικῇ συνεδριάσει τῶν μελῶν, ἡ διάρκεια αὐτοῦ ὀρίζεται δι' ἕν ἔτος ἀπὸ 22 Μαΐου μέχρι τῆς 31 Μαΐου. Πᾶσαι δὲ αἱ ἄλλαι ἐπιτροπαὶ ἐκλέγονται ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

*Ἀρθρον 30ον

Τὸ Δ. Συμβούλιον φροντίζει περὶ τῶν γενικῶν συμφερόντων τοῦ Σωματείου καὶ τῶν ἐξωτερικῶν αὐτοῦ σχέσεων, ἐπιτηρεῖ τὴν τήρησιν τῶν διατάξεων τοῦ Κανονισμοῦ καὶ τὴν λειτουργίαν ἐνὸς ἐκάστου τῶν τμημάτων, φροντίζει περὶ προσαρτήσεως νέων μελῶν καὶ περὶ τῆς ἐπαυξήσεως τῶν προσόδων τοῦ Σωματείου, συντάττει ἢ τροποποιεῖ τοὺς εἰδικοὺς τῶν τμημάτων Κανονισμοὺς, ἐκλέγει τὴν κοσμητείαν καὶ ἐν γένει ἀποφασίζει περὶ πάσης ὑποθέσεως τοῦ σωματείου, ἐφ' ὅσον αὕτη δὲν ἀντίκειται εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Κανονισμοῦ.

*Ἀρθρον 31ον

Τὸ Δ. Συμβούλιον συνεδριάζει τακτικῶς μὲν ἅπαξ τῆς ἐβδομάδος ἐκτάκτως δὲ ὁσάκις παραστῇ ἀνάγκη, ἀπαρτία θεωρεῖται, ὅταν παρῶσι πέντε (5) τῶν μελῶν αὐτοῦ· αἱ δὲ ἀποφάσεις τῶν λαμβάνονται κατὰ πλειονοψηφίαν διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας.

Κεφάλαιον Ζ'

Ἰδιαίτερα καθήκοντα τοῦ Δ. Συμβουλίου

Ἄρθρον 32ον

Ὁ Πρόεδρος

α) Ἀντιπροσωπεύει τὸ Σωματεῖον εἰς τὰς ἐξωτερικὰς αὐτοῦ σχέσεις. β) Ἐπιβλέπει τὴν ἐργασίαν τῶν τμημάτων. γ) Συγκαλεῖ καὶ διευθύνει τὰς γενικὰς καὶ τοῦ Δ. Συμβουλίου συνεδριάσεις, δίδων καὶ ἀφαιρῶν τὸν λόγον ἀφ' ἑκάστου τῶν μελῶν. δ) Συνεννοεῖται ἐν ἰδιαίτεrais συνεντεύξεσι μετὰ τῶν Κοσμητῶρων περὶ τῶν ἀναγκῶν, τῶν διαφόρων τμημάτων, ὑποβάλλων τὰς σχετικὰς αἰτήσεις εἰς τὸ Δ. Συμβούλιον. ε) Ὑπογράφει τὰς ἐπιστολάς καὶ πᾶν ἐπίσημον ἔγγραφον τοῦ Σωματείου ὡς καὶ τὰ ἐντάλματα πληρωμῶν, χαίρει δικαίωμα (sic) 2 ψήφων.

Ἄρθρον 33ον

Ὁ Ἀντιπρόεδρος

α) Ὑπογράφει τὰς ἀποδείξεις εἰσπράξεων. β) Ἐπιβλέπει τὰς πράξεις τοῦ Γραμματέως καὶ Ταμείου. γ) Συντάττει μετὰ τοῦ Εἰδ. Γραμματέως τὰ Πρακτικὰ τῶν γενικῶν συνεδριάσεων. δ) Ἀντικαθιστᾷ τὸν Πρόεδρον ἀπουσιάζοντα.

Ἄρθρον 34ον

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς

α) Κρατεῖ τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ Σωματείου, τὰ ἀρχεῖα καὶ τὴν σφραγίδα αὐτοῦ. β) Σφραγίζει καὶ συνυπογράφει μετὰ τοῦ Προέδρου πᾶν ἐκδιδόμενον ἔγγραφον. γ) Κρατεῖ τακτικὰ βιβλία ἐσόδων καὶ ἐξόδων. δ) Ἐκθέτει κατὰ τριμηνίαν συνοπτικῶς τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τοῦ ταμείου ἐν συνεδριάσει τοῦ Δ. Συμβουλίου.

Ἄρθρον 35ον

Ὁ Εἰδικὸς Γραμματεὺς

α) Ἐγγράφει ἐν τῷ μητρώῳ τὰ μέλη. β) Συντάσσει τὰ πρακτικὰ ὄλων τῶν συνεδριάσεων μετὰ τοῦ Ἀντιπροέδρου. γ) Ἐκδίδει τὰς μηνιαίας ἀποδείξεις καὶ δελτία ἐγγραφῆς, ἐν γένει βοηθεῖ τὸν γεν. Γραμματέα εἰς τὰ καθήκοντά του.

Ἄρθρον 36ον

Ὁ Γενικὸς Ταμίας

α) Ἐνεργεῖ ὅλας τὰς πληρωμὰς τοῦ Σωματείου, λαμβάνων ἀπόδειξιν διὰ πᾶσαν πληρωμὴν. β) Ὑπογράφει τὰς ἀποδείξεις ἐγγραφῆς, τηρῶν τακτικὸν βιβλίον ταμείου κλειόμενον κατὰ μῆνα. γ) Πᾶσαν δὲ τριμηνίαν ὑποβάλλει εἰς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον συνοπτικὴν κατάστασιν τοῦ Ταμείου,

ὕποχρεούμενος νὰ καταθέτῃ εἰς ὅποιανδήποτε περίστασιν ζητηθῶσιν ὑπὸ τοῦ Δ. Συμβουλίου τὰ ἐν τῇ Ταμίᾳ εὐρισκόμενα χρήματα. δ) Εὐθύνεται ἀτομικῶς διὰ τὰ ἐμπιστευόμενα αὐτῷ χρήματα, τὸ δὲ εἰς τὰς χεῖρας του ταμιακὸν ὑπόλοιπον δέον ἵνα μηδέποτε ὑπερβαίνει (sic) τὰς 5 λίρας Τουρκίας, τὸ δὲ ὑπερβάλλον ποσὸν κατατίθεται εἰς τινὰ τράπεζαν συμφώνως τοῦ 25ου ἄρθρου (sic) τοῦ Κανονισμοῦ.

Ἄρθρον 37ον

Ὁ Εἰδικὸς Ταμίας

α) Εἰσπράττει τὰς μηνιαίας συνδρομάς, κρατῶν βιβλίον τῶν προσωπικῶν λογαριασμῶν τῶν μελῶν. β) Δίδει κατὰ μῆνα λογαριασμὸν τῇ Ταμίᾳ, παραδίδων τὸ εἰσπραχθὲν ποσὸν καὶ λαμβάνει ἀποδείξιν παρ' αὐτοῦ καὶ οὗτος εὐθύνεται ἀτομικῶς διὰ τὰ εἰς τὰς χεῖράς του χρήματα.

Ἄρθρον 38ον

Ἐκαστος τῶν κοσμητόρων διευθύνει τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐργασίας τοῦ τμήματός του συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ κανονισμοῦ αὐτοῦ καὶ τὰς ἀποφάσεις τοῦ Δ. Συμβουλίου, ἐκτελῶν τὰς διὰ τοῦ τμήματός του ἐγκρινομένας δαπάνας καὶ εἰσπράττει τὰς τυχόν εἰδικὰς προσόδους τῶν ὁποίων τὸ ἰσότιμον μετρᾷ καθ' ἑβδομάδα τῇ Ταμίᾳ ἐπὶ ἀποδείξει. Συννενοεῖται (sic) μετὰ τοῦ Προέδρου περὶ πάσης ὑποθέσεως ἀφορώσης τὸ τμήμα του.

Ἄρθρον 39ον

Ἐν περιπτώσει παραιτήσεως τοῦ Προέδρου ἢ τοῦ Γ. Ταμία διεξάγεται νέα ἐκλογή, τῶν δὲ λοιπῶν ἢ ἀντικατάστασις γίνεται διὰ τοῦ ἀμέσως ἐπιλαχόντος, ἂν ἔχῃ λάβει δέκα (10) τοῦλάχιστον ψήφους, ἐν ἐλλείψει τοιούτου ἐκλέγεται νέον πρόσωπον ἐν Γενικῇ Συνεδριάσει τῶν μελῶν.

Ἄρθρον 40ὸν

Πᾶν μέλος τοῦ Δ. Συμβουλίου, μὴ ἐκπληροῦν τὰ καθήκοντά του ἢ ἀπουσιάζον ἐπὶ δίμηνον ἐκ τῶν συνεδριάσεων ἄνευ ἀποχρῶντος λόγου, ἀντικαθίσταται.

Κεφάλαιον Η'

Γενικαὶ Συνεδριάσεις

Ἄρθρον 41ον

Τὰ μέλη τοῦ Σωματείου συγκαλοῦνται εἰς γενικὴν συνεδρίαν κατ' ἔτος εἰς τὰ τέλη τοῦ μηνὸς Μαΐου, ὅπως λάβωσι γνῶσιν τῶν πεπραγμένων ὑπὸ τοῦ Δ. Συμβουλίου καθ' ὅλον τὸ ἔτος καὶ καταρτίσωσι τὴν ἐξελεγκτικὴν ἐπιτροπὴν ἐκ τριῶν προσώπων, ἥτις ἐντὸς μιᾶς ἑβδομάδος ὀφείλει νὰ ἐξελέγξῃ τὸ ἔργον τοῦ Δ. Συμβουλίου καὶ νὰ ὑποβάλλῃ (sic) γραπτῶς τὸ ἀποτέλεσμα.

Ἄρθρον 42ον

Μετὰ ἑπτὰ ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἄνω γενικῆς συνεδριάσεως γίνεται δευτέρα γενικὴ συνεδρίασις, ὅπως γνωρίσωσι τὰ μέλη τὸ ἐξελεγκτικὸν ἔργον καὶ προβῶσιν εἰς νέας ἐκλογάς.

Ἄρθρον 43ον

Ἐκτάκτως τὰ μέλη καλοῦνται εἰς γενικὴν συνεδρίαν, ὡςάκις παραστῇ ἀνάγκη.

Ἄρθρον 44ον

Πᾶσα πρόσκλησις δεόν ν' ἀναφέρῃ ὀρισμένως τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν ὡς καὶ τὸ θέμα, τὸ ὁποῖον θὰ συζητηθῇ.

Ἄρθρον 45ον

Ἡ συνεδρίασις λογίζεται ἐν ἀπαρτίᾳ διὰ μὲν τὰς ἐκλογάς, ἐὰν παρίστανται τὰ δύο τρίτα $\frac{2}{3}$ τῶν μελῶν, διὰ δὲ τὰς ἄλλας ὑποθέσεις τὸ ἡμισυ τῶν μελῶν πλέον ἑνός, μὴ γενομένης δὲ ἀπαρτίας κατὰ τὴν πρώτην πρόσκλησιν, προσκαλοῦνται ἐκ δευτέρου ὅποτε λογίζεται ἀπαρτία ὡσαύποτε τῶν μελῶν καὶ ἂν παραστῶσιν.

Ἄρθρον 46ον

Κατὰ τὰς γενικὰς συνεδριάσεις συντάσσονται πρακτικά, ἀναφέροντα τὸν ἀριθμὸν τῶν λαβόντων μέρος μελῶν ὡς ὑπογράφονται παρ' αὐτῶν.

Ἄρθρον 47ον

Ἐν περιπτώσει ἀσθενείας μέλους τινὸς παραχωρεῖται δωρεὰν ἐκ μέρους τοῦ Σωματείου ἱατρός, φάρμακα καὶ πᾶσα ἄλλη ἀδελφικὴ περίθαλψις.

Ἄρθρον 48ον

Ἀφίεται εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Δ. Συμβουλίου ἡ διανομὴ συνδρομῶν εἰς τοὺς ἀποδεδειγμένους ἀπόρους κατὰ τὰς ἐορτὰς τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ Πάσχα, τὰ ὀνόματα δὲ αὐτῶν θὰ καταχωρῶνται εἰς τὸ ἐπὶ τούτῳ βιβλίον κατὰ χρονολογικὴν τάξιν.

Ἄρθρον 49ον

Ἐν περιπτώσει θανάτου μέλους τινὸς γονέων, γυναικῶν, τέκνων καὶ ἀδελφῶν ὑποχρεοῦνται τὰ μέλη νὰ παρακολουθήσωσι τὴν κηδεῖαν, ἄλλως καθυποβάλλονται εἰς πρόστιμον (5) πέντε γροσίων ἀργυρῶν.

Ἄρθρον 50ὸν

Ἀπαγορεύεται ἡ ἀπὸ τῆς συνεδριάσεως ἀποχώρησις μελῶν, τὸ κάπνισμα ἐν ὥρᾳ αὐτῆς καὶ πᾶσα ἄλλη συζητήσις, μὴ ἀφορῶσα τὰ τῆς συνεδριάσεως.

Ἄρθρον 51ον

Ὡς ἐπέτειος ἑορτῇ τοῦ Σωματείου ὥρισθη ἡ τρίτη Κυριακὴ τοῦ μηνὸς Μαΐου, ἥτις θὰ τελεῖται (sic) εἰς τινὰ Ἑκκλησίαν ἢ εἰς τὸ ἴδιον αὐτοῦ οἶκμα.

Ἄρθρον 52ον

Τὸ Σωματεῖον ἔχει ὡς σύμβολον αὐτοῦ ταινίαν ἑλληνικοῦ χρώματος, ἐφ' ἧς διὰ μελανῶν γραμμάτων φέρεται ἡ ἐπωνυμία «Σωματεῖον ὁ Εὐαγγελισμὸς 1904».

Ἄρθρον 53ον

Ἡ σφραγὶς τοῦ Σωματείου φέρει περίξ μὲν τὴν ἐπιγραφὴν «Σωματεῖον ὁ Εὐαγγελισμὸς 1904», ἐν τῷ μέσῳ δὲ τὴν εἰκόνα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ (εἰκ. 1).

Ἄρθρον 54ον

Τὸ Σωματεῖον δὲν διαλύεται καὶ ἂν ἀκόμη (6) ἐξ μόνον ἐκ τῶν μελῶν ἠθέλων τὴν συντήρησιν αὐτοῦ, ἐν περιπτώσει δὲ διαλύσεως ἅπασα ἡ περὶ αὐτοῦ ἀφιεροῦται εἰς τὸ ἐνταῦθα Χαρίσειον Γηροκομεῖον.

Ἄρθρον 55ον

Ὁ παρὼν Κανονισμὸς ἐγκριθεὶς ἐν γενικῇ συνεδριάσει τίθεται εἰς ἐνέργειαν ἀπὸ τῆς σήμερον, θέλει δὲ ἰσχύσῃ μέχρι νεωτέρας ἀναθεωρήσεως, ἥτις δύναται νὰ γίνῃ μετὰ δύο ἔτη, ἐὰν ζητηθῇ ὑπὸ τῶν $\frac{2}{3}$ τῶν μελῶν.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ τῇ 17ῃ Δεκεμβρίου 1904

Τ. Σ.

3. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ ΑΣΕΒΕΣΤΟΧΩΡΙΟΥ

Σκοπὸς τοῦ Συλλόγου

Σκοπὸς τοῦ Συλλόγου τῶν Κυρίων εἶναι:

Α'. Ἡ ὑποστήριξις ἀπόρων μαθητῶν καὶ μαθητριῶν διὰ τῆς παροχῆς ἐνδυμάτων καὶ ὑποδημάτων δις τοῦ ἔτους ἀναλόγως τῶν πόρων τοῦ Συλλόγου.

Β'. Ἡ ἀποφυγὴ παντὸς κακοῦ ξενικοῦ ἐθίμου καὶ ἡ ἐπικράτησις ἀρχῶν τεινουσῶν εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου, εἰς τὴν Ἑλληνοπρεπῇ μόρφωσιν τῶν τέκνων.

Μέσα πρὸς ἐπίτευξιν αὐτῶν

Α'. Οἱ πόροι τοῦ Συλλόγου.

Β'. Ἡ ὑποβολὴ γνώμων ἐν τε τῷ συμβουλίῳ καὶ γενικαῖς συνεδρίασι.

Πόροι τοῦ Συλλόγου

Α'. Αἱ συνδρομαὶ τῶν μελῶν.

Β'. Αἱ δωρεαί.

Γ'. Τὰ εὐεργετήματα.

Καὶ μέλη μὲν καταγράφονται ἀνεξαίρετως πᾶσαι αἱ προκαταβάλλουσαι ἅπαξ μὲν γρ. ἄργ. 5, κατὰ μῆνα δὲ γρ. 2.

Δωρηταὶ δὲ οἱ προσφέροντες 1-2 λίρας.

Εὐεργεταὶ οἱ προσφέροντες 2-5 λίρας.

Διοίκησις τοῦ Συλλόγου

Ὁ Σύλλογος διοικεῖται ὑπὸ ἐννεαμελοῦς συμβουλίου ἀποτελουμένου ὑπὸ προέδρου, ταμίου, γραμματέως καὶ ἑξ συμβούλων.

Συνεδρίαί

Α'. Αἱ συνεδρίαί εἶναι γενικαὶ καὶ μερικαί.

Β'. Αἱ γενικαὶ συνεδρίαί ἀποτελοῦνται ὑπὸ πάντων τῶν μελῶν καὶ συγκαλοῦνται τακτικῶς μὲν τὴν τελευταίαν Κυριακὴν ἐκάστου Ἰανουαρίου, ὅτε λήγει τὸ συλλογικὸν ἔτος, δίδεται λόγος τῶν πεπραγμένων καὶ γίνονται αἱ ἀρχαιρεσίαι ἐκτάκτως δὲ ὡσάκις τὸ διοικητικὸν συμβούλιον θεωρήσει (sic) τοῦτο ἀναγκαῖον ἢ ὡσάκις τὸ τρίτον τῶν μελῶν ἐνυπογράφως ζητήσῃ (sic) τοῦτο παρὰ τῆς προέδρου.

Γ'. Ἀπαρτία θεωρεῖται ἐν τε ταῖς γενικαῖς καὶ μερικαῖς συνεδρίαῖς, ὡσαυτὴν τῶν μελῶν καὶ ἂν παρευρεθῶσι.

Δ'. Αἱ μερικαὶ συνεδρίαί ἀποτελοῦνται ὑπὸ τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου, τὸ ὁποῖον συγκαλεῖται ὑπὸ τῆς προέδρου τακτικῶς μὲν τὴν τελευταίαν Κυριακὴν ἐκάστου μηνὸς ἐκτάκτως δὲ ὡσάκις ἢ πρόεδρος θεωρήσῃ (sic) τοῦτο ἀναγκαῖον.

Ε'. Πᾶν μέλος δύναται νὰ παρίσταται εἰς τὰς μερικὰς συνεδρίας, χωρὶς νὰ λαμβάνῃ μέρος εἰς τὰς συζητήσεις.

Στ'. Ἀπαγορεύεται ἐν ταῖς συνεδρίαῖς πᾶσα συζήτησις ἄσχετος πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ Συλλόγου.

Ζ'. Τὰ μέλη ὀφείλουσιν ἐν ταῖς συζητήσεσι νὰ μὴ παραβαίνωσι τοὺς ὅρους τῆς εὐγενείας καὶ σεμνοπρεπείας πρὸς ἄλληλα· ἢ παραβαίνουσα τὸ ἄρθρον μετὰ πρώτην καὶ δευτέραν παρατήρησιν διαγράφεται ὅπως καὶ πᾶν μέλος μὴ συμμορφούμενον πρὸς τὸν κανονισμὸν ἐν γένει καὶ πᾶν τὸ ὁποῖον ἤθελε παραμελήσῃ ἐπὶ δύο μῆνας τὴν συνδρομήν.

Καθήκοντα τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου

Α'. Ἡ πρόεδρος συγκαλεῖ τὰ μέλη καὶ διευθύνει τὰς τε γενικὰς καὶ μερικὰς συνεδρίας· ὑπογράφει τὰς ἐπιστολάς, τὰ πρακτικὰ καὶ πᾶν ἔγγραφον τοῦ Συλλόγου. Ἐν τέλει δὲ τοῦ συλλογικοῦ ἔτους δίδει λόγον τῶν πεπραγμένων.

Β'. Ἡ ταμίας ὑπεύθυνος οὖσα διὰ τὰ εἰσπραττόμενα χρήματα κρατεῖ

τακτικῶς τὸν λογ/σμὸν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων· εἰσπράττει ἐπὶ ἀποδείξει τὰς συνδρομάς καὶ ἐξοφλεῖ τὰς ὑπὸ τῆς προέδρου καὶ γραμματέως ὑπογεγραμμένας χρεωστικὰς τοῦ Συλλόγου ἀποδείξεις καὶ ὑποβάλλει εἰς τὸ διοικητικὸν συμβούλιον λογ/σμὸν δις τοῦ ἔτους, ὅποτε θὰ πρόκειται νὰ γείνη (sic) ἡ παρασκευὴ τῶν βοηθημάτων.

Γ'. Ἡ γραμματεὺς κρατεῖ βιβλίον τῶν μελῶν, τῶν δωρητῶν καὶ εὐεργετῶν· προετοιμάζει τὰς πρὸς εἰσπραξιν ἀποδείξεις, τὰς ὁποίας ὑπογράφει ἢ ταμίας· συντάσσει τὰ πρακτικὰ τὰ ὁποῖα συνυπογράφει μετὰ τῆς προέδρου, ὥς καὶ πᾶν ἔγγραφον τοῦ συλλόγου.

Δ'. Ἡ ὀλομέλεια τοῦ συμβουλίου φροντίζει περὶ τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ σκοποῦ τοῦ συλλόγου καὶ περὶ τῆς αὐξήσεως τῶν πόρων αὐτοῦ· προνοεῖ περὶ τῶν βοηθημάτων καὶ συντάσσει τὸν κατάλογον τῶν ἀπόρων μαθητῶν καὶ μαθητριῶν.

Ε'. Ἐὰν οἱ πόροι δὲν ἐπαρκοῦν πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἐν καταλόγῳ ἀπόρων, τότε προτιμῶνται οἱ διὰ τῆς πλειοψηφίας ἀποδεικνύμενοι ἀπορώτεροι.

Στ'. Ἐὰν οἱ πόροι ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐνδεδειγμένων ἀπόρων παρουσιάζουν περίσσευμα, τότε σχηματίζεται ἀποθεματικὸν κεφάλαιον, τὸ ὁποῖον, ἅμα ὑπερβῇ τὰς 3 λίρ. τουρκικὰς κατατίθεται εἰς ἀσφαλὲς μέρος ἐντόκως τῇ ἀποφάσει τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου.

Ζ'. Ἐν περιπτώσει διαλύσεως τοῦ συλλόγου τὸ ἐν λόγῳ ἀποθεματικὸν κεφάλαιον μεταβιβάζεται εἰς τὸ ταμεῖον τῶν σχολείων.

Η'. Δέον νὰ ἀποφύγῃ τὰς διὰ τῆς δημοσιογραφίας ἐπιδείξεις καὶ ἐν γένει νὰ ἐργάζεται ἀθρόμβως.

Θ'. Πᾶσαι αἱ ἀποφάσεις θὰ λαμβάνωνται διὰ ψηφοφορίας ἢ δι' ἀπλῆς ἐρωτήσεως. Ὑπερισχύει ἡ πλειοψηφία, ἐν δὲ ἰσοψηφίᾳ βαρύνει ἡ ψῆφος τῆς προέδρου.

Ι'. Ὁ παρὼν κανονισμὸς ἰσχύει διὰ μίαν τριετίαν, καθ' ἣν διατελεῖ ἐν ἐνεργείᾳ τὸ διοικητικὸν συμβούλιον.

4. ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ «ΟΜΙΛΟΥ ΕΥΕΛΠΙΔΩΝ» ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΝ

Παναγιώτατε,

Βαθυσθεβάστως ἀναφερόμενοι τῇ Ὑμ. Παναγιότητι τῇ τόσον λατρευτικῇ καὶ δημοφιλεστάτῃ καταστάσει παρὰ τῷ ποιμνίῳ Αὐτῆς, φέρομεν εἰς γνῶσιν ὅτι (sic) ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Δεκεμβρίου καὶ ἔτους ὑφίσταται ἰδρυθὲν ὑφ' ἡμῶν ἐν τῷ χωρίῳ μας Νεοχωρίῳ (σήμερον Ἀσβεστοχώριον) ὅπερ προᾶσθειον (sic) τῆς Θεσσαλονίκης ἐστὶ σωματεῖον τῶν νέων ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ὅμιλος Εὐελπίδων», σκοπὸς τοῦ ὁποίου ἐστὶν ἡ διὰ παντὸς νομίμου τρόπου καὶ χρηστοῦ μέσου τελεσφορωτέρα ἐπιδίωξις τῆς ἐνισχύσεως

καὶ ἐξάρσεως τοῦ ἐθνικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ φρονήματος τῶν κατοίκων καὶ ἡ ἄγρυπνος περιφρούρησις τοῦ χωρίου μας κατὰ πάσης εἰσπηδήσεως ξένων προπαγανδῶν ἐν αὐτῷ καὶ πρόληψις ἀπὸ τοῦ προσηλυτισμοῦ εἰς αὐτάς τῶν ἀπλοϊκωτέρων κατοίκων, ὃν τοσοῦτον ἀνενδότης μετὰ τοσαύτας ἔστω ἀποτυχίας αὐτῶν συστηματικῶς ἐπιδιώκουσιν αὐται.

Ἐπειδὴ δὲ οὕτως ὁ βουλγαρικὸς ἐχθρὸς ἐλλοχεύει ἄγρυπνος πάντοτε καὶ караδοκῶν πᾶσαν εὐκαιρίαν ὅπως ὑπείσέλθῃ εἰς τὸ χωρίον μας πρὸς τὸν βουλγαρικὸν δὲ κίνδυνον (sic) νέος κίνδυνος (sic) προστίθεται ἡμῖν ἐκ τῆς γειτνιάσεως καὶ τῆς ψευδογεωργικῆς ἀλλὰ κυρίως προσυλιτιστικῆς (sic) σχολῆς τῶν Φρέριδων τοῦ τάγματος τοῦ ἁγίου Παύλου διὰ τῆς ἀγορᾶς ὑπ' αὐτῶν καὶ τῆς ιδρύσεως (sic) τοιαύτης σχολῆς ἐν αὐτῷ τοῦ οὐ μακρὰν τοῦ χωρίου μας ἀλλὰ πολὺ ἐγγὺς εὕρισκομένου αὐτοῦ Ρουντζικίου τῆς περιονύμου (sic) ποτὲ ἐπαύλεως τοῦ ὁμογενοῦς Τζέκη.

Διὰ τοῦτο ἐθεωρήσαμεν καλὸν καὶ ἐπιβεβλημένον ὑψίστως ἡμῶν (sic) ὑπὸ τῶν περιστάσεων τὴν ἰδρυσιν (sic) τοῦ ἐν λόγῳ σωματείου μας πρὸς ὅσον τὸ δυνατόν στεναροτέραν (sic) περιφρούρησιν τοῦ χωρίου μας καὶ τοῦ ὁρθοδόξου Ἑλληνισμοῦ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν τοιούτων κινδύνων (sic).

Τὸν συστηματικὸν φρονηματισμὸν ἐν τῇ βαθυτέρᾳ ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς ιδέας καὶ θρησκείας κατηχέισις (sic) τῶν ἀπλοϊκῶν (sic) κατοίκων καὶ ἰδίως ἐν Βουλγαρίᾳ καὶ ἐθνικῶς ὅλως ἀνερματίστων ἐπιστρεφόντων εἰς τὸ χωρίον μας θέλει ἐπιδιώξῃ τὸ σωματεῖον οὐ μόνον διὰ τῆς κατ' ἰδίαν διδασκαλίας καὶ ἀναπτύξεως τῶν θεμάτων ἐν τῇ συζητήσῃ καὶ τῷ ἀδιαλείπτῳ συγχρωτισμῷ μετ' αὐτῶν ὃν θέλουσιν ἐπιδιώξῃ (sic) τὰ μέλη αὐτοῦ ἀλλὰ καὶ διὰ δημοσίων διαλέξεων ἃς θέλῃ διοργανώσῃ (sic) τοῦτο ἐν τῇ αἰθούσῃ αὐτοῦ ὑπὸ τε τῶν μελῶν αὐτοῦ ἀλλὰ ἀργότερον καὶ δι' ἐπὶ τούτῳ ἐκμισθομένου (sic) καταλλήλου διδασκάλου ὑπὸ τοῦ σωματείου πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον.

Τὸ ἔργον τῆς γενικωτέρας ἐθνικῆς φρονηματῆσεως (sic) μάλιστα τῶν κατοίκων μελετᾷ ἀργότερον νὰ ἐπιδιώξῃ τὸ σωματεῖον μας καὶ διὰ τῶν νυκτερινῶν σχολῶν αὐτοῦ ἃς σκέπτεται νὰ ἰδρύσῃ (sic) διὰ τε τοὺς ἀπόρους νέους ἀλλὰ καὶ τοὺς τέλειον (sic) ἀγραμμάτους ἐκ τῶν συγχωρίων μας, πρὸς οὓς πρὸς τὰ μηχανικὰ καὶ τὰ κοινὰ Ἑλληνικὰ γράμματα καὶ τὴν ἀριθμητικὴν παρουσιάσῃται οὕτω διαρκῆς εὐκαιρία τῷ διδάσκοντι ὅπως καὶ εὐρυτέραν καὶ συστηματικὴν νύξιν πάντοτε ποιῇ καὶ περὶ τῶν ἑλληνικῶν καὶ θρησκευτικῶν ὑποχρεώσεων ἡμῶν καὶ διδάσκει περὶ τῶν ἑλληνικῶν καὶ ὀρθοδόξων καθηκόντων ἡμῶν φανατίζων οὕτω τοὺς πάντας ὑπὲρ τῆς πατρῴας θρησκείας καὶ τοῦ ἐθνισμοῦ ἡμῶν καὶ διαθέτων οὕτως αὐτοὺς ἀσφαλῶς κατὰ παντὸς ἀντεθνικοῦ προσηλυτισμοῦ (sic) καὶ προσχωρήσεως. Ἐπέισης (sic) δὲ τὸ ἐθνικώτατον ἔργον τοῦτο καὶ μετάδοσιν τῶν ἀρχῶν του τὸ σωματεῖον μας θέλει ἐπιδιώξῃ καὶ διὰ τὰ πλησιόχωρα τῆς πατρίδος μας μέρη ἐφ' ὧν τὴν ἐπίβλεψιν μάλιστα ἀπὸ τοῦδε ἔχομεν ἐφαρμοσίει.

Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον θὰ ἐπιτρέψῃ ὑμῖν ἡ Ὑμ. τόσον λαοφιλῆς (sic) Παναγιώτης (sic) πρωτίστως νὰ ἀποτανθῶμεν Αὐτῇ τὴν προστασίαν Αὐτῆς ἐκζητοῦντες καὶ ἐκλιπαροῦντες τὴν πρόφρονα μεσολάβησιν Αὐτῆς πανταχοῦ ὅπου διὰ τοῦ ἀναμφισβητήτου κύρους Αὐτῆς καὶ πειθοῦς δύναται νὰ φανῇ χρήσιμος Αὐτῇ ἡμῖν ἐν τῇ ἐνισχύσει τοῦ σωματείου μας διὰ τῆς ἐξασφαλίσεως τῆς ὑπὲρ αὐτοῦ συνδρομῆς παντὸς μὲν ὁμογενοῦς ἀλλ' ἰδίως τῆς εὐέλπιδος τῶν Θεσσαλονικέων νεολαίας καὶ τῶν διαφόρων σωματείων αὐτῆς ἅτινα ἠθικῶς δύνανται νὰ μᾶς συνδράμωσιν εἰς τὸ ἐθνικώτατον ἔργον τοῦ σωματείου ἡμῶν ὅπερ ὡς ἀπὸ σκοποῦ τὴν αὐστηρωτάτην (sic) φύλαξιν τῶν ἐλληνικῶν παραδόσεων (sic) ἡμῶν, δι' ὧν μακρόθεν ἐγαλουχήθημεν καὶ τὴν διατήρησιν ἀσβέστου καὶ ἀκμαίου τοῦ ἐθνικοῦ ζήλου καὶ ἱεροῦ πυρὸς τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀφωσιώσεως (sic) πρὸς τὴν πίστιν καὶ τὴν γλῶσσαν τοῦ ἐνδόξου γένους ἡμῶν καὶ ἐκτείνοντες ἐπὶ μᾶλλον διὰ τῆς καταπολεμήσεως πάσης ἐθνικῆς χαλαρώσεως τοῦ συνδέσμου τῆς πρὸς τὸ ὅλον ἐθνικὸν σῶμα ἐνότητος ἡμῶν δέον νὰ τύχῃ τῆς ἐκθύμου ὑποστηρίξεως ἐκ μέρους τῶν ὁμηλικῶν μας ἰδίως νέων Θεσσαλονικέων καὶ τῶν διαφόρων σωματείων αὐτῶν καὶ τοῦ Πανελληνίου.

Εὐελπιστοῦντες ὅτι (sic) θέλῃ ἀξιώσῃ (sic) τῆς δεούσης προσοχῆς ἡ Ὑμετέρα Παναγιώτης (sic) ταύτην μας καὶ ἐκζητοῦντες τὰς θεοπειθεῖς Αὐτῆς εὐχὰς ὑπὲρ τῆς εὐωδόσεως (sic) τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ τοῦ σωματείου μας καὶ ἡμῶν διατελοῦμεν κατασπαζόμενοι τὴν χαριτόβρυτον δεξιάν Αὐτῆς πειθήνια καὶ πιστὰ πνευματικὰ τέκνα Αὐτῆς.

Ἐν Ἀσβεστοχωρίῳ τῇ 24ῃ Ἰουνίου 1905

Ὁ γραμματεὺς
Χρῆστ. Γ. Θωμαΐδης

Τ.Σ.

Ὁ πρόεδρος
Χρήστος Πελέκης
Μητρόπολις Θεσσαλονίκης
Ἀριθ. πρωτ. 575

5. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΝ ΜΠΕΡΟΒΗ ΑΓΑΘΟΕΡΓΟΤ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ «Η ΕΛΠΙΣ»

Κεφάλαιον Α'

Σκοπὸς τῆς Ἀδελφότητος

Ἀρθρον 1. Θεία ἀρωγὴ καὶ ὑπὸ τὴν ἀμφιλαφῇ σκιάν τῆς Α.Α.Μ. τοῦ κραταιοτάτου καὶ φιλοπροόδου Ἀνακτος Σουλτάν Ἀβδοῦλ Χαμήτ τοῦ Π καὶ ταῖς εὐλογίαις τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας συνιστᾶται ἐν Μπερόβῃ ἀγαθοεργὸς Ἀδελφότης «ἡ ἐλπίς» σκοπὸν ἔχουσα: α) τὴν βελτίωσιν καὶ προαγωγὴν τῶν ἐγχωρίων Ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξου ἐκπαιδεύσεως, β) τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν τῶν μελῶν καὶ τοῦ καθόλου ὁμογενοῦς στοιχείου διάπλασιν, γ) τὴν ἀνακούφισιν τῶν ἀπώρων καὶ πασχόντων ὁμογενῶν. Ὁ σκοπὸς οὗτος ἐπιδιώκεται: α) διὰ τῆς ἠθικῆς καὶ ὑλικῆς ὑποστηρίξεως τῶν

σχολείων Μπερόβης ἀναλόγως τῶν πόρων αὐτῆς, β) διὰ συστάσεως βιβλιοθήκης καὶ ἀναγνωστηρίου, γ) διὰ δημοσίων ἠθικῶν καὶ διδακτικῶν διαλέξεων καὶ κοινωφελῶν ἀναγνωσμάτων εἰς ἃ ὀφείλουσι νὰ παρευρίσκωνται πάντα τὰ μέλη, δ) διὰ τῆς παροχῆς βοθητῶν τοῖς ἀπόροις καὶ πάσχουσιν ὁμογενέσι κατὰ τὰς ἐορτὰς ἰδίᾳ τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ Πάσχα.

Κεφάλαιον Β'

Μέλη καὶ εὐεργέται τῆς ἀδελφότητος

Ἄρθρον 2. Ἡ Ἀδελφότης ἀποτελεῖται ἐκ μελῶν διακρινομένων εἰς Τακτικά, Ἐπίτιμα, καὶ Ἀντεπιστέλλοντα. Τακτικά μέλη γίνονται πάντες οἱ δυνάμενοι νὰ συντελέσωσιν εἰς τὸν σκοπὸν τῆς Ἀδελφότητος. Ἀντεπιστέλλοντα οἱ ἐκτὸς τῆς ἑδρας αὐτῆς διαμένοντες. Ἐπίτιμα δὲ οἱ διαφερόντως εὐεργετήσαντες τὴν Ἀδελφότητα.

Ἄρθρον 3. Ἐκαστον μέλος ἐγγράφεται τῇ συστάσει τοῦλάχιστον τεσσάρων μελῶν τῆς Ἀδελφότητος, ἐὰν ψηφισθῇ ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρον 4. Τὰ ἐν Μπερόβῃ τακτικά μέλη ὀφείλουσι: α) Νὰ παρευρίσκωνται ἐν ταῖς Γενικαῖς Συνεδριάσεσιν. β) Νὰ καταβάλλωσιν ἐφάπαξ μὲν γρόσια ἄργυρᾶ ὄχι ὀλιγώτερα τῶν πέντε (5), ἐβδομαδιαίως δὲ γρόσιον ἄργυρου ἥμισυ ($1/2$).

Ἄρθρον 5. Τὰ τακτικά μέλη τὰ μὴ καταβάλλοντα τὴν συνδρομὴν τὼν ἐπὶ τρεῖς (3) μῆνας, τὰ δὲ ἀντεπιστέλλοντα ἐπὶ ἑξ (6) διαγράφονται τοῦ Μητρώου περὶ οὗ ἀπλῶς εἰδοποιεῖται ἡ Ἀδελφότης, δύνανται ὅμως καὶ πάλιν νὰ προσέλθωσιν, ἐὰν καταβάλωσιν ἀπάσας τὰς καθυστερουμένας συνδρομάς των. Ἐπίσης διαγράφονται καὶ ἐκεῖνοι, ὧν ἡ διαγωγὴ ἤθελεν ἀποδειχθῇ ἐναντία τῷ σκοπῷ τῆς Ἀδελφότητος, ὅπερ ἀποφασίσῃ τὸ Δ. Συμβούλιον.

Ἄρθρον 6. Εἰς οὐδὲν μέλος παραιτούμενον ἢ διαγραφόμενον ἀποδίδονται τὰ παρ' αὐτοῦ καταβληθέντα χρήματα.

Ἄρθρον 7. Δωρητὰς ὀνομάζει ἡ ἀδελφότης τοὺς δωρουμένους αὐτῇ εἰς χρῆμα ἢ κτήμα ἢ εἶδος ἀξίας εἴκοσι (20) γροσίων ἄργυρων. Εὐεργέτας τοὺς παρέχοντας αὐτῇ ὡς ἀνωτέρω ποσὸν ἀξίας 40 γροσίων. Μεγάλους Εὐεργέτας δὲ τοὺς χορηγοῦντας αὐτῇ ὡς ἀνωτέρω ποσὸν ἀξίας μιᾶς (1) λίρας ὀθωμανικῆς. Τὰ ὀνόματα τῶν δωρητῶν, Εὐεργετῶν καὶ Μεγάλων Εὐεργετῶν ἀναγράφονται μεγάλοις γράμμασιν ἐπὶ πίνακος ἀνηρτημένου ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἀδελφότητος.

Κεφάλαιον Γ'

Περὶ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀδελφότητος

Ἀρθρον 8. Ὁ κατὰ καιροὺς Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης ἐστὶν ὁ μόνος Ἐπίτιμος Πρόεδρος τῆς Ἀδελφότητος.

Ἀρθρον 9. Τὸ Δ. Συμβούλιον τῆς Ἀδελφότητος ἀπαρτίζεται ἐξ ἑπτὰ (7) μελῶν ἐκλεγομένων κατ' ἔτος ὑπὸ τῶν τακτικῶν μελῶν ἐν Γενικῇ Συνεδρίᾳ διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας καὶ κατὰ σχετικὴν πλειονοψηφίαν τῶν κατὰ τὴν ἐκλογικὴν συνεδρίαν παρευρισκομένων μελῶν. Τὸ Δ. Συμβούλιον ἀποτελεῖται: Ἐκ τοῦ Προέδρου, Ἀντιπροέδρου, Ταμίου, Γραμματέως, καὶ τριῶν (3) Συμβούλων.

Ἀρθρον 10. Ὁ Πρόεδρος ἀντιπροσωπεύων τὴν Ἀδελφότητα κρατεῖ τὴν σφραγίδα αὐτῆς, συγκαλεῖ τὰ μέλη τῆς Ἀδελφότητος καὶ τοῦ Συμβουλίου εἰς συνεδρία, συνυπογράφει τὰ πρακτικά τῶν συνεδριῶν μεθ' ὅλου τοῦ Δ. Σ., δίδει τὸν λόγον τῷ αἰτοῦντι καὶ ἀφαιρεῖ αὐτὸν ἀπὸ τῶν παρεκτρεπομένων, φροντίζει περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἀποφάσεων τοῦ Συμβουλίου καὶ περὶ τῆς ἀκριβοῦς ἐκτελέσεως τοῦ Κανονισμοῦ.

Ἀρθρον 11. Ὁ Ἀντιπρόεδρος ἀναπληροῖ τὸν Πρόεδρον ἀπόντα, τοῦτον δὲ ἀπόντα ὁ πρεσβύτερος τῶν συμβούλων.

Ἀρθρον 12. Ὁ Ταμίας ὑπεύθυνος ὢν διὰ πάντα τὰ ἐμπειστευμένα αὐτῷ χρήματα, ἐνεργεῖ πᾶσαν εἰσπραξιν ἐπὶ διπλοτύπῳ ἀποδείξει, κρατεῖ τὰ βιβλία τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων, οὐδεμίαν χρηματικὴν πληρωμὴν ἐνεργεῖ ἄνευ ἐντάλματος ὑπογεγραμμένου ὑπὸ τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Γραμματέως, δίδει τὸν λόγον εἰς τὸ Δ.Σ. περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ ταμείου, ὡσάκις ζητηθῇ ὑπ' αὐτοῦ.

Ἀρθρον 13. Ὁ Γραμματεὺς ἐγγράφει ἐν τῷ Μητρώῳ τὰ μέλη, κρατεῖ τὰ βιβλία, ὑπογράφει μετὰ τοῦ Ταμίου τὰς ἀποδείξεις παραλαβῆς καὶ ἐκτελεῖ πᾶσαν ἐν γένει γραφικὴν ἐργασίαν. Τοῦτον ἀπόντα ἀναπληροῖ ἐν τῶν μελῶν τοῦ Δ.Σ. ὀριζόμενον ὑπὸ τοῦ Προέδρου.

Ἀρθρον 14. Τὰ λοιπὰ τοῦ Συμβουλίου τρία (3) μέλη λαμβάνουσι μέρος εἰς τὰς συνεδρίας αὐτοῦ τακτικὰς καὶ ἐκτάκτους καὶ ὑπογράφουσι τὰ πρακτικά. Ἐν περιπτώσει ἀποχωρήσεως ἢ ἀποβιώσεως Συμβούλου προσκαλεῖται ὁ ἐπιλαχών.

Ἀρθρον 15. Τὸ Δ. Συμβούλιον ὀφείλει νὰ ἐνοικιάσῃ διὰ τὰς ἐργασίας του κατάλληλον οἶκημα.

Κεφάλαιον Δ'

Αἱ συνεδριάσεις

Ἀρθρον 16. Τὸ Δ.Σ. συνέρχεται τακτικῶς μὲν δις τοῦ μηνὸς τὴν Κυριακὴν, ἐκτάκτως δὲ ἐν ἀνάγκῃ καὶ ἀποφασίζει κατὰ πλειονοψηφίαν. Ἀπαρτία τοῦ Δ.Σ. θεωρεῖται, ὅταν παρευρεθῶσι τὰ τέσσαρα (4) τῶν μελῶν αὐτοῦ, ἐν περιπτώσει δὲ ἰσοψηφίας ἰσχύει ἡ ψήφος τοῦ Προέδρου. Ὅλαι αἱ ἀποφάσεις γίνονται διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας.

Ἀρθρον 17. Ἐν ταῖς συνεδριάσεσι δεόν νά τηρῇται ἡ προσήκουσα κοσμιότης μὴ ἐπιτρεπομένων τῶν προσωπικῶν διαπληκτισμῶν, θορύβων καὶ ὕβρεων κατὰ τὰς συζητήσεις. Ἐὰν δὲ συμπέσῃ μέλος τι νά παρεκτραπῇ δικαιούται καὶ ὀφείλει ὁ Πρόεδρος νά ἐπαναγάγῃ αὐτὸ εἰς τὴν τάξιν ἢ ν' ἀφαιρέσῃ τὸν λόγον παρ' αὐτοῦ. Ὡσαύτως ἀπαγορεύονται ἐν ταῖς συνεδριάσεσι συζητήσεις ἀλλότριαι τῷ σκοπῷ τῆς Ἀδελφότητος, δηλ. πολιτικάι, θρησκευτικάι καὶ ἰδιωτικάι, ὡς καὶ τὸ κάπνισμα.

Ἀρθρον 18. Ὁ Πρόεδρος κατ' ἔτος συγκαλεῖ ἐπὶ τούτῳ Γενικὴν Συνεδρίαν, ἀναγινώσκει τὴν λογοδοσίαν αὐτοῦ καὶ εὐθὺς γίνονται αἱ ἀρχαιρεσίαι τῆς Ἀδελφότητος διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας κατὰ πλειονοψηφίαν. Δύνανται δὲ καὶ πάλιν τὰ αὐτὰ μέλη νά ἐκλεγῶσιν. Εἰς ἐκτάκτους συνεδρίας καλεῖ πάντα τὰ μέλη, ὅσάκις τὸ Δ.Σ. κρίνῃ τοῦτο ἀναγκαῖον.

Ἀρθρον 19. Ἐν Γενικῇ Συνεδρίᾳ ἡ Ἀδελφότης ἐκλέγει τριμελὴ ἐπιτροπὴν πρὸς ἐξέλεγκξιν τῆς ἐτησίης διαχειρίσεως τοῦ Δ.Σ. αὕτη δὲ ἐντὸς ἑβδομάδος ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς αὐτῆς ὑποβάλλει τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐξελέγξεως εἰς τὸ νέον Συμβούλιον.

Ἀρθρον 20. Τὸ Δ.Σ. διαχειρίζεται τοὺς πόρους τῆς ἀδελφότητος.

Κεφάλαιον Ε'

Περὶ βιβλιοθήκης

Ἀρθρον 21. Ἡ Ἀδελφότης κέκτηται βιβλιοθήκην ἀπαρτιζομένην ἐκ τῆς προαιρετικῆς προσφορᾶς τῶν μελῶν καὶ ἄλλων καὶ ἐξ ἀγορῶν.

Ἀρθρον 22. Τὰ ἀναγνώσματα καὶ δημόσια μαθήματα, ὄντα σύμφωνα πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς Ἀδελφότητος, θά γίνωνται κατὰ μέθοδον πρακτικὴν καὶ τοῖς πᾶσιν καταληπτὴν.

Ἀρθρον 23. Ἡ διδασκαλία τῶν δημοσίων μαθημάτων γίνεται ὑπὸ τῶν ἐκάστοτε διδασκάλων ἀποφάσει τοῦ Δ.Σ., ὅφ' οὗ ὀρίζονται καὶ τὰ εἶδη τῶν μαθημάτων καὶ ὁ χρόνος τῆς διδασκαλίας.

Κεφάλαιον Στ'

Γενικαὶ διατάξεις

Ἄρθρον 24. Ὡς ἐπέτειος ἑορτὴ τῆς Ἀδελφότητος ὀρίζεται καὶ τελεῖται μετὰ λειτουργίας μνημονευομένων πάντων τῶν μελῶν, δωρητῶν, εὐεργετῶν καὶ μεγάλων εὐεργετῶν τῆς Ἀδελφότητος.

Ἄρθρον 25. Μετὰ τὴν θεῖαν καὶ ἱερὰν λειτουργίαν ἅπαντα τὰ μέλη, οἱ προσκεκλημένοι καὶ λοιποὶ φιλέοργοι μεταβαίνουνσιν εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Ἀδελφότητος, ἔνθα μετὰ τὴν εἰθισμένην ἱεροτελεστείαν, ἀπαγγέλλει τὸν κατάλληλον πανηγυρικὸν ρήτωρ ἐγκαίρως πρὸς τοῦτο προσκληθεῖς.

Ἄρθρον 26. Ὅταν ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν φθάσῃ κατωτέρω τῶν δέκα (10), ἡ Ἀδελφότης θεωρεῖται ὡς μὴ ὑφισταμένη, ἅπαντα δὲ ἡ περιουσία αὐτῆς μεταβιβάζεται εἰς τὰ ἐνταῦθα ἐκπαιδευτήρια, ὧν ἡ Ἐφορία ἐκτελεῖ τὸ παρὸν ἄρθρον.

Ἄρθρον 27. Ἡ σφραγὶς τῆς Ἀδελφότητος φέρει περίξ μὲν «Ἀγαθοεργὸς Ἀδελφότης ἡ ἐλπίς ἐν Μπερόβῃ 1905» ἐν τῷ μέσῳ δὲ σταυρόν.

Ἄρθρον 28. Ὁ παρὼν κανονισμὸς δύναται νὰ τροποποιηθῇ μετὰ τριετίαν, ἐὰν τὰ $\frac{3}{4}$ τῶν μελῶν ζητήσωσι τοῦτο, ἀμεταβλήτου μένοντος πάντοτε τοῦ 26ου ἄρθρου.

Ἐν Μπερόβῃ τῇ 8ῃ Ὀκτωβρίου 1905.

6. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΝ ΣΕΡΡΑΙΣ ΦΙΛΟΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΚΑΜΕΝΙΚΩΝ
«Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ»

Κεφάλαιον Α'

Σκοπὸς τῆς Ἀδελφότητος

Ἄρθρον 1. Σκοπὸς τῆς ἐν Σέρραις φιλοπροοδευτικῆς Ἀδελφότητος «ὁ Εὐαγγελισμὸς» εἶναι κατὰ πρῶτον μὲν λόγον ἡ ἐκ βάθρων ἀνέγερσις κτιρίου ἐν τῷ μέσῳ τῶν δύο συνοικιῶν, Ἀνω καὶ Κάτω Καμενίκης, ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς Ἑλληνικὴ πλήρης δημοτικὴ σχολή, κατὰ δεύτερον δὲ λόγον ἡ μετὰ τὴν ἵδρυσιν τῆς σχολῆς ἀρωγὴ πρὸς συντήρησιν αὐτῆς.

Κεφάλαιον Β'

Περὶ μελῶν τῆς Ἀδελφότητος

Ἄρθρον 2. Τὴν Ἀδελφότητα ἀποτελοῦσι μέλη τακτικά, ἀντεπιστέλλοντα, καὶ ἐπίτιμα.

Ἄρθρον 3. Τακτικὸν μέλος τῆς Ἀδελφότητος δύναται νὰ γείνη (sic)

πᾶς Ὁρθόδοξος, ὅστις ἐγγραφόμενος μὲν πληρώνει ἐφάπαξ ὡς δικαίωμα ἐγγραφῆς γρόσια πέντε (5), καταβάλλει δὲ τακτικῶς τὴν ὀρισμένην ἐτησίαν συνδρομὴν ἐν (1) ἀργυροῦν μετζίτιον. Ὅσοι ἐκ τῶν ἐνοριτῶν τῆς Ἀνω καὶ Κάτω Καμενίκης, ἐπιθυμοῦντες νὰ εἶναι μέλη, ἀδυνατοῦσι νὰ καταβάλωσι τὴν ὀρισμένην ἐτησίαν συνδρομὴν, δύνανται κατ' ἐξαίρεσιν νὰ πληρώνωσι μόνον τὸ ἥμισυ αὐτῆς. Εἰς πᾶν τακτικὸν μέρος χορηγεῖται τὸ οἰκεῖον δίπλωμα, φέρον τὴν σφραγίδα καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Γραμματέως.

Ἀρθρον 4. Πᾶν τακτικὸν μέρος, εὐρισκόμενον μὲν ἐκτὸς τῶν Σερρῶν, καταβάλλον δὲ τακτικῶς τὴν ὀρισμένην ἐτησίαν συνδρομὴν αὐτοῦ, καλεῖται ἀντεπιστέλλον καὶ δικαιούται νὰ ζητῇ καὶ νὰ λαμβάνῃ πληροφορίας περὶ τῶν ἐργασιῶν τῆς ἀδελφότητος παρὰ τοῦ Προεδρείου.

Ἀρθρον 5. Ἐπίτιμον μέρος ἀνακηρύσσεται ὑπὸ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως πᾶς ἐκτὸς τῶν Σερρῶν ὁμογενῆς, ὅστις συντελεεῖ εἰς τὴν προαγωγὴν τοῦ σκοποῦ τῆς Ἀδελφότητος.

Ἀρθρον 6. Ἀπαντα τὰ τακτικὰ μέλη ἔχουσιν ἀνεξαίρετως ἴσην ψήφον.

Ἀρθρον 7. Πᾶν μέρος, ὅπερ ἤθελε παρεμβάλλῃ προσκόμματα εἰς τὴν προαγωγὴν τοῦ ἔργου τῆς Ἀδελφότητος, ἢ ἀρνεῖται νὰ καταβάλῃ τὴν συνδρομὴν του, διαγράφεται ἐκ τοῦ Μητρώου.

Κεφάλαιον Γ'

Περὶ δωρητῶν, εὐεργετῶν καὶ μεγάλων εὐεργετῶν

Ἀρθρον 8. Ἀνεξαίρετως φύλου Δωρηταὶ μὲν τῆς Ἀδελφότητος καλοῦνται οἱ συνεισφέροντες ἐφάπαξ μίαν ὀθ. λίραν, Εὐεργεταὶ δὲ οἱ συνεισφέροντες ἐφάπαξ ἀπὸ πέντε ἕως εἴκοσι λίρας. Μεγάλοι δὲ εὐεργεταὶ οἱ προσφέροντες εἴκοσι (20) λίρας καὶ πλεον. Αἱ δὲ προσφοραὶ ἐννοοῦνται ἢ εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδη ἀντιστοίχου ἀξίας.

Κεφάλαιον Δ'

Περὶ διοικήσεως τῆς Ἀδελφότητος

Ἀρθρον 9. Ἡ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἀδελφότητος εἶναι ἐνδεκαμελής, συγκειμένη ἐκ τοῦ Προέδρου, Ἀντιπροέδρου, Ταμίου, δύο Γραμματέων, γενικοῦ καὶ ειδικοῦ καὶ ἑξ συμβούλων. Γίνεται δὲ ἡ ἐκλογὴ αὐτῆς κατ' ἔτος ἐν γενικῇ συνεδριάσει τῆς Ἀδελφότητος ἐκ τῶν τακτικῶν μελῶν

κατ' ἀπόλυτον πλειονοψηφίαν τῶν παρόντων ἐν τῇ συνεδριάσει μελῶν. Ἡ δὲ διάρκεια αὐτῆς εἶναι ἐνιαυσία.

Ἄρθρον 10. Ἡ Δ. Ἐπιτροπὴ συνέρχεται τακτικῶς μὲν κατὰ μῆνα, ἐκτάκτως δέ, ὡςάκις ἐγκρίνῃ ὁ Πρόεδρος ἢ τὸ ἀπαιτήσῃ δύο ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς, καὶ συσκέπτεται περὶ πάντων τῶν ἀφορώντων τὴν Ἀδελφότητα καὶ ἀποφασίζει κατὰ πλειονοψηφίαν. Ἐργάζεται δὲ ἐγκύρως μέχρι τῆς νομίμου ἀντικαταστάσεως αὐτῆς ὑπὸ τῆς διαδόχου Ἐπιτροπῆς.

Ἄρθρον 11. Ἡ Δ. Ἐπιτροπὴ γενικῶς μὲν ὀφείλει νὰ προνοῇ περὶ ἐπαυξήσεως καὶ ἀσφαλείας τῆς περιουσίας τῆς Ἀδελφότητος, εἰδικὰ δὲ καθήκοντα ἔχει 1) νὰ ἐπισκέπτεται κατὰ τὰς ὀνομαστικὰς ἐορτάς τοὺς ἀνεγνωρισμένους εὐεργέτας τῆς Κοινότητος καὶ τὰ τακτικὰ μέλη· 2) νὰ κάμνῃ συγχαρητήριον ἐπίσκεψιν εἰς τὰ μνηστευόμενα μέλη· 3) νὰ δημοσιεύῃ διὰ τῶν ἐφημερίδων εὐχαριστήρια ἔγγραφα πρὸς τοὺς Δωρητάς, Εὐεργέτας καὶ Μ. Εὐεργέτας· 4) νὰ γράφῃ πρὸς ἐπίσημα πρόσωπα ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ τῆς Ἀδελφότητος· 5) νὰ συνεννοῇται μετὰ τῆς Εἰσπρακτορικῆς Ἐπιτροπῆς· 6) νὰ δαπανᾷ διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ Σωματείου τὰς ἀπαραιτήτους δαπάνας καὶ 7) νὰ συνεννοῇται μετὰ τοῦ Ταμίου περὶ διαθέσεως τοῦ διαθέσιμου ποσοῦ· ἄλλ' ὅταν τοῦτο ὑπερβαίῃ τὰς 25 λίρας, ὀφείλει νὰ τὸ διαθέτῃ εἰς πρόσωπα, ἅπερ ἤθελαν ἐγκρίνῃ τὰ δύο τρίτα τῶν ἐν τῇ Γενικῇ Συνεδριάσει παρόντων μελῶν διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας μὲ ἀσφαλῆ ἐγγύησιν τοῦ δανειζομένου.

Ἄρθρον 12. Καθήκοντα τοῦ Προέδρου εἶναι: 1) νὰ κηρύττῃ τὴν ἑναρξιν καὶ λήξιν τῶν συνεδριάσεων· 2) νὰ διευθύνῃ τὰς συζητήσεις, δίδων εἰς ἕκαστον τῶν μελῶν τὸν λόγον, θέτων τὰ ζητήματα εἰς ψηφοφορίαν, ἐπανάγων τοὺς παρεκτρεπομένους εἰς τὴν τάξιν καὶ παραχωρῶν τὴν ἔδραν εἰς τὸν Ἀντιπρόεδρον, ὡςάκις αὐτὸς λαμβάνῃ μέρος ἐν ταῖς συζητήσεσι· 3) νὰ ὑπογράφῃ τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων· 4) νὰ ὑπογράφῃ τὰ πρὸς πληρωμὴν ἐντάλματα, διπλώματα καὶ πάντα τὰ ἐκ τοῦ Γραφείου ἐξερχόμενα ἔγγραφα· 5) νὰ ἐκτελῇ τὰς ἀποφάσεις τῆς Ἀδελφότητος· 6) νὰ συγκαλῇ εἰς τακτικὰς καὶ ἐκτάκτους συνεδριάσεις τὴν Δ. ἐπιτροπὴν (κατὰ τὸ 10 ἄρθρον), καὶ τὰ μέλη τῆς Ἀδελφότητος εἰς τακτικὰς καὶ ἐκτάκτους γενικὰς συνεδριάσεις (κατὰ τὸ 19 ἄρθρον)· 7) νὰ συγκαλῇ τὴν Δ. ἐπιτροπὴν πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ὑπὸ τοῦ ἐνδεκάτου ἄρθρου ὀριζομένων ἐπισκέψεων· 8) νὰ συγκαλῇ τὰ μέλη εἰς συνοδείαν τῶν κηδευομένων νεκρῶν, ὅταν οἱ προσκαλοῦντες οἱ-κειοὶ προσφέρωσι μίαν λίραν καὶ ἐπέκεινα καὶ 9) νὰ φροντίζῃ περὶ τῆς ἀκριβοῦς ἐφαρμογῆς τοῦ Κανονισμοῦ.

Ἄρθρον 13. Τὸν Πρόεδρον ἀπόντα ἀναπληροῖ ὁ Ἀντιπρόεδρος, τοῦτον δὲ τὸ πρεσβύτερον μέλος τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἄρθρον 14. Ἐπίτιμος Πρόεδρος ἀνακηρύσσεται ὑπὸ τοῦ Σωματείου ἐν γενικῇ συνεδριάσει πᾶς ἀνὴρ γενικῆς φήμης ἐπὶ αἰσθήμασι φιλομουσίας καὶ φιλογενείας ἀπολαύων.

Ἄρθρον 15. Ὁ Ταμίας καθήκοντα ἔχει 1) νὰ εἶναι φύλαξ τῆς περιουσίας τῆς Ἀδελφότητος καὶ παντὸς σχετικοῦ πρὸς ταύτην ἐγγράφου· 2) νὰ εἰσπράττῃ ἐκδίδων διπλοτύπους ἀποδείξεις, ἐσφραγισμένους διὰ τῆς σφραγίδος τῆς Ἀδελφότητος· 3) νὰ ἐνεργῇ πᾶσαν πληρωμὴν δι' ἐνταλμάτων ὑπογεγραμμένων ὑπὸ τοῦ Προέδρου λαμβάνων τὰς ἀναγκαίας ἀποδείξεις· 4) νὰ κρατῇ τὰ ἀναγκαῖα εἰδικὰ βιβλία ἐν τάξει καὶ κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους νὰ παρουσιάζῃ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν κατάστασιν τῆς περιουσίας τῆς Ἀδελφότητος καὶ 5) νὰ συνεννοῇται μετὰ τῆς Δ. ἐπιτροπῆς, ὡςάκις πρόκειται νὰ διαθέσῃ τὸ ἐκάστοτε ἐν τῷ Ταμείῳ διαθέσιμον ποσὸν πρὸς ὠφέλειαν τῆς Ἀδελφότητος.

Ἄρθρον 16. Ὁ γενικὸς Γραμματεὺς καθήκον ἔχει 1) νὰ φυλάττῃ τὰ ἀρχεῖα καὶ τὴν σφραγίδα τῆς Ἀδελφότητος· 2) νὰ τηρῇ τὴν ἀλληλογραφίαν· 3) νὰ ἐγγράφῃ τὰ μέλη ἐν τῷ Μητρώῳ· 4) νὰ συντάσῃ τὰ πρακτικὰ τῶν Γ. συνεδριάσεων καὶ νὰ συνυπογράψῃ αὐτὰ μετὰ τοῦ Προέδρου καὶ 5) νὰ συνυπογράψῃ μετὰ τοῦ Προέδρου πάντα τὰ ἐκ τοῦ Γραφείου ἐξερχόμενα ἔγγραφα. Ἀπὸν ἀναπληροῦται ὑπὸ τοῦ εἰδικοῦ γραμματέως.

Ἄρθρον 17. Ὁ εἰδικὸς γραμματεὺς καθήκον ἔχει 1) νὰ συντάσῃ τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων τῆς Δ. ἐπιτροπῆς· 2) νὰ παρουσιάζῃ τὰ διπλώματα· 3) νὰ βοηθῇ τὸν γενικὸν γραμματέα εἰς σύνταξιν καὶ ἀντιγραφὴν ἐπιστολῶν, προσκλητηρίων καὶ ἄλλων ἐγγράφων, καὶ 4) νὰ ἀναπληροῖ τὸν γενικὸν γραμματέα, ὅταν ἀπουσιάζῃ. Τὸν δὲ εἰδικὸν γραμματέα ἀπουσιάζοντα ἀναπληροῖ ἐν μέλῳ τῆς Δ. ἐπιτροπῆς.

Ἄρθρον 18. Ἀπαρτία τῆς Δ. ἐπιτροπῆς θεωρεῖται, ὅταν ᾖνε ἐπὶ τοῦλάχιστον τῶν μελῶν αὐτῆς παρόντα. Αἱ δὲ ἀποφάσεις γίνονται κατὰ πλειονοψηφίαν τῶν παρόντων.

Κεφάλαιον Ε'

Περὶ συνεδριάσεων τῆς Ἀδελφότητος

Ἄρθρον 19. Ἡ Ἀδελφότης συνεδριάζει τακτικῶς μὲν κατὰ διμηνίαν ἐκτάκτως δέ, ὡςάκις ἐγκρίνῃ ἡ Δ. ἐπιτροπὴ ἢ τὸ ἀπαιτήσωσιν ἐγγράφως τοῦλάχιστον δέκα τακτικὰ μέλη τῆς Ἀδελφότητος.

Ἄρθρον 20. Ἡ Ἀδελφότης συνερχομένη εἰς γενικὴν συνέλευσιν θεωρεῖται ἐν ἀπαρτίᾳ, ὅταν ᾖνε παρόντα τριάκοντα τοῦλάχιστον μέλη.

Ἐν ἀποτυχίᾳ δὲ ἀπαρτίας κατὰ τὴν πρώτην πρόσκλησιν, κατὰ τὴν δευτέραν πρόσκλησιν ἀπαρτία θεωρεῖται καὶ ἐξ εἴκοσι μόνον μελῶν παρόντων.

Ἄρθρον 21. Ἡ ἡμερησία διάταξις ἐκάστης συνεδριάσεως, παρασκευαζομένη ὑπὸ τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ γενικοῦ γραμματέως, περιλαμβάνει ἀνάγνωσιν τῶν πρακτικῶν τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως, ἅτινα ἐγκριθέντα ὑπὸ τῆς Ἀδελφότητος συνυπογράφονται ὑπὸ τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Γ. γραμματέως, δῆλωσιν τῆς ἐγγραφῆς νέων μελῶν, κοινοποίησιν τῶν προσφορῶν, προτάσεων τῶν μελῶν καὶ τῆς Δ. ἐπιτροπῆς, καὶ συζητήσιν ἐπ' αὐτῶν.

Ἄρθρον 22. Αἱ διάφοροι προτάσεις δέον νὰ στέλλωνται πρὸς τὸν γραμματέα δύο τοὐλάχιστον ἡμέρας πρὸ τῆς συνεδριάσεως· ἀλλὰ καὶ νεαὶ προτάσεις, μὴ ἐγγεγραμμέναι ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει, εἶναι δυνατόν νὰ συζητηθῶσιν, ὅταν αὗται ἀναφέρονται εἰς οὐσιώδη συμφέροντα τοῦ Σωματείου, μετὰ τὴν ἐξάντλησιν τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Ἄρθρον 23. Ἐὰν μέλος τι ἐν γενικῇ συνεδριάσει ζητήσῃ πληροφορίας περὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῆς Ἀδελφότητος, ἡ Δ. ἐπιτροπὴ ὀφείλει νὰ δίδῃ τοιαύτας.

Κεφάλαιον Στ'

Περὶ πόρων καὶ προσόδων

Ἄρθρον 24. Οἱ πόροι τῆς Ἀδελφότητος προέρχονται 1) ἐκ τῶν ἐτησίων συνδρομῶν τῶν τακτικῶν μελῶν καὶ τῶν δικαιωμάτων τῆς ἐγγραφῆς· 2) ἐκ τῆς προαιρετικῆς συνεισφορᾶς τῶν μελῶν αὐτῆς· 3) ἐκ τῶν προσφορῶν καὶ δωρεῶν φιλομούσων πολιτῶν ἀλλοδαπῶν· 4) ἐκ τῶν προσφορῶν τῶν δεχομένων τὰς ἐορταστικὰς καὶ συγχαρητηρίους ἐπισκέψεις τῆς Δ. ἐπιτροπῆς καὶ 5) ἐκ τῆς προσφορᾶς διὰ τὴν συνοδείαν λειψάνων.

Κεφάλαιον Ζ'

Περὶ ἐορτῶν καὶ Ἀρχαιρεσιῶν

Ἄρθρον 25. Ἡ Ἀδελφότης ἐορτάζει δις τοῦ ἔτους, τῇ 26ῃ 7/βρίου, ἐορτῇ τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, καθ' ἣν ἐορτάζει ὁ ἱερὸς ναὸς τῆς Ἁγ. Καμενίκης, καὶ τῇ 25ῃ Μαρτίου, ἐορτῇ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, καθ' ἣν πανηγυρίζει ὁ ἱερὸς ναὸς τῆς Κάτω Καμενίκης, ὁπότε ἀπαγγέλλεται ὁ πανηγυρικός τῆς ἐορτῆς ὑπὸ τοῦ πρὸ δύο τοὐλάχιστον ἐβδομάδων ὑπὸ τῆς Δ. ἐπιτροπῆς ὀριζομένου προσώπου. Αἱ δὲ ἀρχαιρεσίαι γίνονται τῇ Παρασκευῇ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς μετὰ προηγουμένην λογοδοσίαν τῆς τέως Δ. ἐπιτρο-

Εἰκ. 1. Σφραγίδες συλλόγων Θεσσαλονίκης

Εἰκ. 2. Σφραγιῶδες συλλόγων Θεσσαλονίκης, Σεργῶν, Γευγελῆς, Μπερόβης, Ἀσβεστοχωρίου

πῆς, ἥτις ἐκτυπωθεῖσα δι' ἐκτάκτου ἐπὶ τούτῳ συνδρομῆς τῶν μελῶν, διανέμεται εἰς πάντα τὰ μέλη, τακτικά, ἀντεπιστέλλοντα καὶ ἐπίτιμα καὶ εἰς τοὺς δωρητὰς καὶ εὐεργέτας.

Κεφάλαιον Η'

Περὶ εἰδικῶν ἐπιτροπῶν

Ἄρθρον 26. Κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν Ἀρχαιρεσιῶν ἐκλέγεται ὑπὸ τῆς Ἀδελφότητος τριμελὲς ἐξελεγκτικὴ ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς πρὸς ἐξέλεγχιν τῶν λογαριασμῶν τοῦ Ταμείου, ἥτις ὑποβάλλει τὴν σχετικὴν ἔκθεσιν εἰς τὸ Προεδρεῖον, ὑπογεγραμμένην ὑπὸ τῶν μελῶν αὐτῆς.

Ἄρθρον 27. Ἡ Εἰσπρακτορικὴ ἐπιτροπὴ, ἥς ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν ὀρίζεται κατὰ τὰς ἀνάγκας, ἐκλεγομένη ὑπὸ τῆς Γ. Συνελεύσεως, ἔργον ἔχει νὰ εἰσπράττῃ τὰς συνδρομὰς τῶν μελῶν, δίδουσα ἀποδείξεις ὑπογεγραμμένας παρὰ τοῦ Ταμείου, ἅμα δὲ νὰ ἐνεργῇ πρὸς ἐγγραφὴν νέων μελῶν.

Κεφάλαιον Θ'

Περὶ σφραγίδος

Ἄρθρον 28. Ἡ Ἀδελφότης ἔχει σφραγίδα, φέρουσιν ἐν μέσῳ τὴν εἰκόνα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, περὶξ δὲ τὰς λέξεις Φιλοπροοδευτικὴ Ἀδελφότης Καμενίκων «Ὁ Εὐαγγελισμός». Ἐν Σέρραις 1890 (εἰκ. 2).

Ἀκροτελεύτιον Ἄρθρον

Ἄρθρον 29. Ὁ παρῶν Κανονισμὸς ἰσχύει ἐπὶ διετίαν, μεθ' ἣν ἀναθεωρεῖται.

RÉSUMÉ

Athanas Angelopoulos, Associations culturelles et Associations de bienfaisance en Macédoine durant les dernières années de la domination turque. Thessalonique, Serrès, Ghevgheli.

La recherche des Archives historiques de métropole de Thessalonique (dossiers Nos 539, 540β, 543, 843, 1.078 et 1.079) nous renseignent sur l'activité nationale, éducative et sociale des associations culturelles et des associations de bienfaisance à Thessalonique et ses environs, à Serrès et à Ghevgheli, durant les dernières années de la domination turque (1870-1912).

L'objet de cette étude est l'activité des associations, inconnues où peut connues jusqu'à maintenant, à savoir: «Affection et Concorde» (1884), «Guide salutaire» (1902), «Espérance» (1904), «Annonciation» (1904), «Saint Minas» (1904), «Groupement d'orient» (1908), et «Association politique» (1909) à Thessalonique; «Association des Dames» (1906) et «Club des jeunes» (1903) à Asvestochorion; «Espérance» (1905) à Berovo (Vertiskos); «Aimer les uns les autres» (fondée avant 1902) à Zarovo (Nikopolis) et «Annonciation» (1890) à Serrès.

D'ailleurs, l'étude contient quelques statuts existant en manuscrits aux Archives cités.